

Handreiking toereikende tarieven pgb sociaal domein

Definitieve versie

Datum: 22 december 2023

Sira Consulting

Handreiking toereikende tarieven pgb sociaal domein

Definitieve versie

Datum: 22 december 2023

Sira Consulting

Handreiking toereikende tarieven pgb sociaal domein

Een handreiking voor gemeenten om tot toereikende en transparante pgb-tarieven te komen voor de Jeugdwet en Wmo 2015.

Handvatten om via een uniforme, uitlegbare en uitvoerbare methode pgb-tarieven vast te stellen. Gemeenten bouwen de tarieven stap voor stap op aan de hand van kostprijselementen of leiden deze op onderbouwde wijze af van de tarieven voor zorg in natura. De handreiking bevat tevens een toelichting op indexatie, zodat tarieven duurzaam toereikend zijn.

Sira Consulting

22 december 2023

Auteurs

Lise van der Meer, Nilab Karimi, Marieke Hollander en Patrick van der Poll

Voorpagina

Afbeelding van [Freepik](#).

Inhoud

1	Introductie	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Doel	6
1.3	Totstandkoming	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Gebruik van deze handreiking	8
2.1	Kostprijs-elementen	8
2.2	Ondersteuningsvormen en varianten	9
2.3	Twee mogelijke werkwijzen	12
2.4	Relevante kostprijs-elementen per ondersteuningsvorm	13
2.5	De hoogte van kostprijs-elementen bepalen	13
2.6	Onderscheid tussen beroepsmatig en sociaal netwerk	14
2.7	Onderscheid tussen beroepsmatige aanbieders	15
2.8	Onderscheid tussen typen zorgovereenkomsten	16
2.9	Ruimte voor maatwerk	17
3	Pgb-tarieven opbouwen aan de hand van kostprijs-elementen	19
3.1	Personele kosten	19
3.2	Materiële kosten	25
3.3	Overhead	27
3.4	Overige kosten	28
3.5	Gemeentelijke vereisten	29
3.6	Berekening uurtarief	30
4	Pgb-tarieven afleiden van ZiN-tarieven	33
4.1	Inspanningsgerichte, toereikende en onderbouwde ZiN-tarieven	33
4.2	Bepaal verschillen in kostprijs-elementen	33
4.3	Kwantificering van de verschillen	34
4.4	Berekening pgb-tarief	35
5	Indexatie	36
5.1	Indexatiecijfers bepalen	36
5.2	Tariefdelen van diensten en producten onderscheiden	36
5.3	Tariefdelen verhogen	37
5.4	Tariefdelen optellen	37
5.5	Doorvoeren van indexatie in beschikkingen	38
5.6	Wanneer indexeren?	38
	Bijlage I: Overzichtstabellen met kostprijs-elementen per ondersteuningsvorm	40
	Bijlage II: Lijst met kostprijs-elementen per ondersteuningsvorm	43

1 Introductie

1.1 Aanleiding

Gemeenten hebben een zekere mate van beleidsvrijheid bij het vaststellen van tarieven voor het persoonsgebonden budget (pgb) in het sociaal domein. Daarbij moeten ze zorgen dat de tarieven toereikend zijn en de wijze waarop zij tot stand komen transparant is.¹ In de praktijk hanteren gemeenten diverse benaderingen voor het vaststellen van de tarieven. Dit leidt in sommige gevallen tot aanzienlijke verschillen in tarieven, waarbij de onderliggende onderbouwing niet altijd duidelijk is. Bovendien zijn tarieven niet altijd toereikend. Op 23 december 2022 kondigde minister Helder voor Langdurige Zorg en Sport daarom in een Kamerbrief aan zich in te zetten voor de ontwikkeling van een handreiking voor gemeenten.

De handreiking heeft betrekking op zowel de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) als de Jeugdwet. In de handreiking wordt een uniforme methodologie uitgewerkt waarmee gemeenten tot toereikende pgb-tarieven kunnen komen. Zo draagt de handreiking bij aan een uniforme, uitlegbare en uitvoerbare werkwijze voor het bepalen van toereikende pgb-tarieven.

1.2 Doel

Gemeenten handvatten bieden om tot toereikende en goed onderbouwde pgb-tarieven te komen. Dat is het doel van deze handreiking die Sira Consulting in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft opgesteld. Daarbij beschouwen we tarieven als toereikend als ze voldoende zijn om de budgethouder in staat te stellen om de diensten en producten die behoren tot de maatwerkvoorziening (Wmo) of individuele voorziening (Jeugdwet) van derden te betrekken². Op die manier moeten toereikende tarieven het mogelijk maken voor budgethouders om kwalitatief goede ondersteuning in te kopen die past bij de ondersteuningsvraag die de gemeente heeft vastgesteld.

De focus van de handreiking ligt op het verstrekken van richtlijnen en inzichten om gemeenten te ondersteunen bij het proces van tariefbepaling voor persoonsgebonden budgetten (pgb's). Na het lezen van de handreiking weten gemeenten via welke stappen zij voor de Jeugdwet en de Wmo toereikende en transparant onderbouwde pgb-tarieven kunnen opstellen.

1.3 Totstandkoming

De handreiking is tot stand gekomen op basis van bureauonderzoek (onder andere naar de verordeningen van gemeenten) en gesprekken met betrokken deskundigen. De uitwerking en toetsing van de handreiking gebeurde tijdens werksessies met gemeenten en zorgaanbieders. Daarnaast vertegenwoordigden brancheorganisaties BVKZ en SoloPartners het perspectief van respectievelijk kleinschalige instellingen en zzp'ers in de zorg. Via de begeleidingscommissie leverden de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) en belangenvereniging Per Saldo een bijdrage.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 lichten wij toe hoe u deze handreiking gebruikt. Vervolgens hebt u twee mogelijkheden voor het opstellen van pgb-tarieven. In hoofdstuk 3 leggen wij uit hoe u pgb-tarieven stap voor stap op kunt bouwen. Als het uw voorkeur heeft om de pgb-tarieven af te leiden van de tarieven voor zorg in natura (ZiN) van uw gemeente, biedt hoofdstuk 4 u een stappenplan. Hoofdstuk 5 beschrijft tot slot hoe u de

¹ Zie artikel 2.1.3 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en artikel 2.9 en 8.1.1 van de Jeugdwet.

² Zie artikel 2.3.5 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

resulterende tarieven actueel en toereikend houdt door middel van indexatie. Ter verduidelijking van de berekeningswijze hebben we rekenvoorbeelden opgenomen. De hierin genoemde cijfers zijn fictief en geven geen indicatie van de werkelijkheid.

2 Gebruik van deze handreiking

Deze handreiking biedt een stappenplan om tot standaardtarieven voor pgb te komen. Door bij het opstellen van tarieven alle relevante kostprijs-elementen mee te nemen legt de gemeente de basis voor toereikende tarieven. Dit hoofdstuk bevat een toelichting op het gebruik van de handreiking. Eerst leggen we uit wat kostprijs-elementen zijn en bespreken we de ondersteuningsvormen. Vervolgens lichten we toe via welke werkwijzen u tot pgb-tarieven kunt komen en welke kostprijs-elementen relevant zijn per ondersteuningsvorm. We geven vervolgens een overzicht van de bronnen op basis waarvan de hoogte van elk kostprijs-element bepaald kan worden. Daarna bespreken we het onderscheid tussen ondersteuning door beroepsmatige zorgverleners en vanuit het sociale netwerk, tussen instellingen, beroepsmatige ondersteuners met een arbeidsovereenkomst en zzp'ers en tot slot tussen de verschillende typen zorgovereenkomst. Tot slot besteden we aandacht aan het belang van ruimte voor maatwerk.

2.1 Kostprijs-elementen

Voor elke ondersteuningsvorm worden verschillende kosten gemaakt. Neem dagbesteding: daarvoor zijn bijvoorbeeld kosten voor het loon van de medewerkers en hun opleidingen, voor de locatie waar de dagbesteding plaatsvindt, voor de gebruikte materialen en eventueel voor vervoer van en naar de locatie. Door al deze losse kosten op te tellen, kan de kostprijs van het product bepaald worden. Deze losse componenten worden kostprijs-elementen genoemd. Om tot een toereikend tarief te komen, wegen alle kosten mee die aanbieders moeten maken om ondersteuning te kunnen leveren. Hierbij is de aanbieder verantwoordelijk voor een gezonde bedrijfsvoering.³

Het gaat niet alleen om kosten die de budgethouder direct betaalt, maar ook om kosten die aanbieders maken om een bepaalde vorm van ondersteuning te kunnen leveren. Neem bijvoorbeeld sociale lasten. Als een budgethouder een instelling inschakelt, is de budgethouder niet verantwoordelijk voor het afdragen van sociale lasten. De instelling maakt echter wel kosten voor de afdracht van sociale lasten voor haar medewerkers. Het uiteindelijke pgb-tarief moet dan ook hoog genoeg zijn om deze kosten te dekken. Daarom vormen sociale lasten toch een relevant kostprijs-element, ondanks dat de budgethouder ze zelf niet afdraagt.

Tekstkader 1. Afwijken van standaardtarieven.

Afwijken van standaardtarieven

In de volgende gevallen kunnen gemeenten afwijken van de berekende standaardtarieven:

- In de praktijk is het mogelijk dat de kostprijs van ondersteuning lager ligt voor een specifieke aanbieder of budgethouder. Sommige aanbieders maken mogelijk lagere kosten voor bepaalde kostprijs-elementen. Zo kan het uurloon lager liggen als een zorgverlener minder ervaring heeft, of liggen de reiskosten bijvoorbeeld lager als een ondersteuner bij de budgethouder in de straat woont. In dergelijke gevallen kan een budgethouder een lager bedrag afspreken met een zorgverlener, en een bedrag onder het standaardtarief uitgekeerd krijgen. Deze individuele uitzonderingen hebben geen invloed op de hoogte van de standaardtarieven.

³ Bij het bepalen van de standaardtarieven wordt uitgegaan van de kostprijsinformatie van meerdere aanbieders en/of landelijke gemiddelden. Het is mogelijk dat de resulterende tarieven niet toereikend zijn voor aanbieders die bovengemiddeld hoge kosten maken. We beschouwen een pgb-tarief als toereikend als dit toereikend is voor een aanzienlijk deel van de aanbieders, waardoor budgethouders in staat zijn om met het pgb-tarief de benodigde zorg in te kopen. De hoogte van het pgb-tarief hoeft dus niet in alle gevallen toereikend te zijn om de kosten te dekken van iedere individuele aanbieder.

- Gemeenten zijn vrij om hogere standaardtarieven te hanteren dan de tarieven die volgen uit de toepassing van de handreiking, bijvoorbeeld als zij op basis van beleidsinhoudelijke afwegingen budgethouders willen aanmoedigen om gebruik te maken van een bepaald type aanbieder (bijvoorbeeld uit het sociaal netwerk of juist beroepsmatig).

2.2 Ondersteuningsvormen en varianten

Gemeenten hanteren verschillende ondersteuningsvormen binnen de Wmo en de Jeugdwet. Omdat het onmogelijk is om alle bestaande varianten op te nemen in deze handreiking, onderscheiden we in deze handreiking, op basis van verordeningen van gemeenten en input van zorgaanbieders, de volgende selectie van typen ondersteuningsvormen:

Jeugdwet

Begeleiding:

- Individuele begeleiding
- Specialistische individuele begeleiding
- Groepsbegeleiding
- Specialistische groepsbegeleiding GGZ:
- Behandeling GGZ
- Specialistische behandeling GGZ

Dagbesteding:

- Dagbesteding
- Specialistische dagbesteding

Wonen en verblijf:

- Kortdurend verblijf (logeeropvang)
- Beschermd wonen
- Specialistische verzorging en wonen

Overig:

- Persoonlijke verzorging
- Vervoer

Wet maatschappelijke ondersteuning

Begeleiding:

- Individuele begeleiding
- Specialistische individuele begeleiding
- Groepsbegeleiding
- Specialistische groepsbegeleiding

Dagbesteding:

- Dagbesteding
- Specialistische dagbesteding

Wonen en verblijf:

- Logeeropvang (kortdurend verblijf)
- Beschermd wonen

Overig:

- Hulp bij het huishouden
- Vervoer
- Persoonlijke verzorging
- Hulpmiddelen
- Woningaanpassing

Nader onderscheid maken binnen ondersteuningsvormen

Binnen deze categorieën van ondersteuningsvormen kunnen gemeenten desgewenst verder onderscheid maken. Dit kan bijvoorbeeld op basis van verschillen in zwaarte, met een lichte, medium en intensieve variant. Ook als er inhoudelijke verschillen zijn (bijvoorbeeld tussen begeleiding gericht op dagelijks functioneren en begeleiding gericht op ontwikkeling, of binnen de Jeugdwet begeleiding van ouders of van kinderen) kan dit reden voor gemeenten zijn om binnen een ondersteuningsvorm verschillende varianten te onderscheiden. Binnen de categorie *beschermd wonen* kunnen bijvoorbeeld de varianten beschermd wonen, begeleid wonen, beschermd thuis en collectieve zorg onderscheiden worden.⁴ Om tot pgb-tarieven te komen volgt men voor iedere variant het stappenplan uit hoofdstuk 3 of het stappenplan uit hoofdstuk 4. Een deel van de kostprijs-elementen zal vermoedelijk of dezelfde hoogte hebben, en kan dus voor meerdere varianten gebruikt worden. Voor de specifieke kostprijs-elementen waarbij de hoogte verschilt tussen de varianten, stelt men afzonderlijk de hoogte vast. Voor welke kostprijs-elementen dit van toepassing is, kunnen gemeenten bepalen middels gesprekken met aanbieders. Kostprijs-elementen, waarvan de hoogte mogelijk varieert afhankelijk van het type ondersteuningsvorm, omvatten onder andere loonkosten en sociale lasten, onregelmatigheidstoeslag, opleidingskosten en materiële kosten. Voor hulpmiddelen geldt dat gemeenten voor de vaakst voorkomende hulpmiddelen standaardtarieven kunnen hanteren. Voor meer specifieke hulpmiddelen kunnen gemeenten per aanvraag een toereikend bedrag bepalen.

Tekstkader 2. Toelichting zwaarte ondersteuningsbehoefte.

Zwaarte ondersteuningsbehoefte

Alle budgethouders hebben hun eigen ondersteuningsbehoefte. In veel gevallen kunnen verschillen in de zwaarte van de ondersteuningsbehoefte ondervangen worden met het aantal uur dat een budgethouder geïndiceerd krijgt. In sommige gevallen heeft de zwaarte van de ondersteuningsbehoefte echter gevolgen voor de kosten per uur. Dit geldt in ieder geval voor alle ondersteuningsvormen in een groepssetting. Daar geldt dat zowel de opleidingseisen voor de zorgverleners als de verhouding tussen het aantal zorgverleners en het aantal cliënten afhangt van de zwaarte van de ondersteuningsbehoefte. Ook als een deel van de budgethouders een bepaalde vorm van ondersteuning (vrijwel) alleen tijdens kantooruren geleverd krijgt en een ander deel ook ondersteuning buiten kantooruren behoeft, heeft dit invloed op de kostprijs per uur. Voor de volgende ondersteuningsvormen kan het nuttig zijn om verschillende tarieven te onderscheiden op basis van de zwaarte van de ondersteuningsbehoefte:

- Individuele begeleiding (Jeugdwet)
- Specialistische individuele begeleiding (Jeugdwet)

⁴ Een bewoner van een wooninitiatief kan naast individuele zorg ook collectieve zorg inkopen. Collectieve zorg stelt men vast door te inventariseren welke zorg in een wooninitiatief gemeenschappelijk is voor alle bewoners. Zorg is collectief wanneer een of meer zorgverleners zorg verlenen aan meerdere bewoners op hetzelfde moment. Denk aan gezamenlijke activiteiten zoals in de avond of in het weekend, of samen eten of nachtzorg. Het wooninitiatief bepaalt welke zorg collectieve zorg is.

- Groepsbegeleiding (Wmo en Jeugdwet)
- Specialistische groepsbegeleiding (Wmo en Jeugdwet)
- Behandeling GGZ (Jeugdwet)
- Specialistische behandeling GGZ (Jeugdwet)
- Kortdurend verblijf (logeeropvang, Wmo en Jeugdwet)
- Beschermd wonen (Wmo en Jeugdwet)
- Dagbesteding (Wmo en Jeugdwet)
- Specialistische verzorging en wonen (Jeugdwet)
- Vervoer (Wmo en Jeugdwet)
- Persoonlijke verzorging (Wmo en Jeugdwet)

Praktijkvoorbeeld

Een gemeente onderscheidt voor individuele begeleiding een lichte en een zwaardere variant. Aan de hand van het stappenplan is voor de lichte variant voor elk kostprijselement de hoogte bepaald, en zo een uurtarief opgebouwd. Nu is het tijd om het pgb-tarief voor de zwaardere variant vast te stellen. De meeste kostprijselementen zijn gelijk voor beide vormen. Uit gesprekken met aanbieders is gebleken dat er verschillen zijn voor de kostprijselementen personele kosten en materiële kosten. De zwaardere variant vereist meer expertise en een hogere opleiding van zorgverleners. Dit leidt tot een hoger uurloon, waarmee de van het uurloon afhankelijke kostprijselementen ook stijgen (o.a. vakantiegeld, eindejaarsuitkering). Ook zijn de kosten voor ontwikkelingsmateriaal voor de zwaardere varianten hoger, waardoor het kostprijselement materiële kosten hoger uitvalt. De overige kostprijselementen zijn gelijk voor beide varianten, dus daarvoor gebruikt de gemeente de bedragen voor de lichtere varianten. Door de bedragen van de zwaardere variant voor de afwijkende kostprijselementen op te tellen bij de bekende bedragen voor de lichtere variant van de overige kostprijselementen, berekent de gemeente het pgb-tarief voor de zwaardere variant.

Tijdens de gesprekken met gemeenten en zorgaanbieders kwam ondersteuning van specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld mensen met autisme) naar voren als aandachtspunt bij de tariefbepaling. Voor deze ondersteuning vragen aanbieders soms een hoger tarief dan het reguliere pgb-tarief. Desgewenst kunnen gemeenten aan de hand van de stappenplannen in deze handreiking een apart tarief opstellen voor een variant van een ondersteuningsvorm die gericht is op een specifieke doelgroep. Ook kunnen de kostprijselementen het gesprek tussen gemeenten en aanbieders faciliteren. Als een aanbieder aangeeft dat de kostprijs voor ondersteuning aan een specifieke doelgroep boven het reguliere pgb-tarief ligt, kan men gezamenlijk in kaart brengen voor welke kostprijselementen verschillen bestaan en welke invloed dit heeft op het benodigde tarief.

Tekstkader 3. Invloed van het onderscheiden van varianten en typen aanbieders op hoogte tarieven

Invloed op de hoogte van tarieven

Gemeenten hebben een bepaalde mate van beleidsvrijheid in hoeveel onderscheid zij bij de tariefbepaling maken tussen varianten van ondersteuningsvormen en typen aanbieders. Daarbij geldt in het algemeen dat meer precisie de ruimte schept voor lagere standaardtarieven.

Een voorbeeld: De tarieven voor instellingen zullen over het algemeen hoger liggen dan voor zzp'ers. Een gemeente overweegt twee opties:

1. Aparte tarieven hanteren voor instellingen en zzp'ers.
2. Eén tarief aanhouden voor alle beroepsmatige aanbieders.

Bij de eerste optie ligt het tarief voor zzp'ers vermoedelijk lager dan het tarief voor instellingen. Bij de tweede optie maakt de gemeente dit onderscheid niet. Om te zorgen dat budgethouders de mogelijkheid hebben om zorg af te nemen van instellingen, moet de hoogte van het pgb-tarief daarvoor toereikend zijn.⁵ Daarom komt de gemeente bij optie 2 uit op het standaardtarief dat bij optie 1 alleen voor instellingen geldt, en niet voor zzp'ers. Ook budgethouders die zorg afnemen van een zzp'er maken bij optie 2 echter aanspraak op hetzelfde tarief.⁶ Hoewel zij in theorie mogelijk niet het standaardtarief nodig hebben, is de verwachting dat een deel van hen dit in de praktijk wel zal vragen. Dit leidt tot hogere totale kosten voor de gemeente.

Een tweede voorbeeld. Een gemeente hanteert momenteel één tarief voor individuele begeleiding (Wmo). Een deel van de budgethouders heeft zorg nodig buiten kantooruren. Om hen de mogelijkheid te bieden deze zorg in te kopen, is in het standaardtarief een percentage aan onregelmatigheidstoeslag (ORT) meegenomen. Ook budgethouders die alleen tijdens kantooruren zorg ontvangen, krijgen echter dit hogere tarief. Als de gemeente aparte tarieven hanteert voor individuele begeleiding inclusief en exclusief ORT, kan aan dit deel van de budgethouders voortaan een lager tarief (zonder de ORT-opslag) worden uitgekeerd.

2.3 Twee mogelijke werkwijzen

Met deze handreiking komt u tot een onderbouwd en toereikend pgb-tarief per ondersteuningsvorm. U kunt daarbij gebruik maken van twee mogelijke werkwijzen:

1. De pgb-tarieven stap voor stap opbouwen
2. De tarieven voor zorg in natura als basis gebruiken voor de pgb-tarieven

De pgb-tarieven stap voor stap opbouwen

Om te komen tot onderbouwde pgb-tarieven is het nodig om duidelijk te hebben uit welke verschillende soorten kosten deze bestaan. Dit noemen we de kostprijselementen. Door voor elk kostprijselement de kosten te onderbouwen, kan het totaal tarief worden bepaald. In hoofdstuk 3 vindt u een stappenplan voor deze werkwijze.

De tarieven voor zorg in natura als basis voor de pgb tarieven

Voor beroepsmatige aanbieders (zie paragraaf 2.6) is het in sommige gevallen mogelijk om de pgb-tarieven af te leiden van ZiN-tarieven. Daarvoor moeten de ZiN-tarieven aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Inspanningsgericht (een tarief per tijdseenheid)
- Onderbouwd aan de hand van kostprijsonderzoek waarin de relevante kostprijselementen zijn meegenomen
- Toereikend: er zijn geen signalen dat de ZiN-tarieven in de praktijk niet toereikend zijn

Door de verschillen tussen zorg in natura en pgb te bepalen, kunnen gemeenten berekenen welk opslag- of afslagpercentage nodig is om tot toereikende pgb-tarieven te komen. Deze werkwijze lichten wij in hoofdstuk 4 toe.

⁵ Met 'toereikende tarieven' wordt in deze handreiking bedoeld dat een tarief toereikend is om de kosten te dekken van een aanzienlijk deel van de relevante aanbieders, gebaseerd op kostprijsinformatie van meerdere aanbieders en/of (landelijke) gemiddelden. Een toereikend pgb-tarief hoeft dus niet voor iedere individuele aanbieder kostendekkend te zijn. Zie ook voetnoot 3.

⁶ Hoewel er ruimte is om een tarief onder het standaardtarief uit te keren, leert de praktijk dat veel budgethouders afspraken maken met hun aanbieder op basis van het standaardtarief voor een ondersteuningsvorm.

Gemeenten zijn niet verplicht om meer voor een pgb te betalen dan van een vergelijkbare maatwerkvoorziening in natura zou kosten.⁷ Daarom heeft de gemeente formeel het recht om, ongeacht de uitkomst van bovenstaande berekenwijzen, het ZiN-tarief aan te houden als maximum voor de pgb-tarieven. Eventuele extra kosten zijn voor rekening van de budgethouder. Voorbehoud hierbij is dat de vergelijkbare maatwerkvoorziening in natura moet aansluiten bij de specifieke behoeften van de budgethouder. Dit is alleen inzichtelijk bij ZiN-tarieven die tot stand komen middels een inspanningsgerichte bekostigingsmethode. Omdat taakgerichte en resultaatgerichte bekostiging gebaseerd zijn op gemiddelden, is daarbij geen goede vergelijking mogelijk.

2.4 Relevante kostprijs-elementen per ondersteuningsvorm

Kostprijs-elementen die relevant zijn voor de ene ondersteuningsvorm, zijn voor een andere ondersteuningsvorm soms niet van toepassing. Waar het kostprijs-element uurloon bijvoorbeeld een relevant kostprijs-element is voor individuele begeleiding, speelt het geen directe rol voor hulpmiddelen. Per ondersteuningsvorm hebben we op basis van gesprekken met vertegenwoordigers van zorgaanbieders uitgewerkt welke kostprijs-elementen wel en niet relevant zijn. In Bijlage I vindt u vier overzichtstabellen. Hierin wordt voor instellingen, zzp'ers, beroepsmatige ondersteuners met een arbeidsovereenkomst en ondersteuners uit het sociale netwerk overzichtelijk weergegeven welke kostprijs-elementen van toepassing zijn bij iedere ondersteuningsvorm. Mede met het oog op de toegankelijkheid hebben we daarnaast in Bijlage II een lijst opgenomen met relevante kostprijs-elementen per ondersteuningsvorm, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen instellingen, zzp'ers en ondersteuners uit het sociale netwerk van de budgethouder.

2.5 De hoogte van kostprijs-elementen bepalen

Om de hoogte van een kostprijs-element te bepalen kunt u gebruik maken van verschillende bronnen:

- **Bestaande bronnen.** Voor sommige kostprijs-elementen kunnen bestaande bronnen inzicht bieden. Het gaat dan bijvoorbeeld om cao's en benchmarks. In hoofdstuk 3 geven we per kostprijs-element aan welke bestaande bronnen beschikbaar zijn.
- **Kostprijsinformatie over zorg in natura.** Sinds 2017 verplicht de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijs Wmo 2015 gemeenten om de Wmo-tarieven voor zorg in natura op te stellen op basis van kostprijs-elementen. In 2021 is naar aanleiding van het convenant 'Bevorderen continuïteit Jeugdhulp' voor de Jeugdwet de handreiking Inzicht in tarieven opgesteld, waarin ook met kostprijs-elementen wordt gewerkt. Bovendien gaat per 1 juli de AMvB reële tarieven Jeugdwet van kracht. Veel gemeenten beschikken daarom al over kostprijsinformatie per kostprijs-element voor ondersteuningsvormen die in natura geleverd worden. Deze kostprijsinformatie kunnen zij benutten bij het bepalen van de hoogte van kostprijs-elementen om tot pgb-tarieven te komen.
- **Gesprekken met aanbieders.** Informatie die nog niet beschikbaar is in bestaande bronnen of kostprijsinformatie over ZiN kunnen gemeenten direct opvragen bij aanbieders. In het kader van de efficiëntie kan dit op regionaal niveau gebeuren. Voor zaken waarbij het waarschijnlijk is dat binnen de regio (grote) verschillen bestaan, zoals bijvoorbeeld reistijd, reiskosten en de component vastgoed van overheadkosten, heeft een uitvraag op gemeentenniveau de voorkeur. Gemeenten hebben al contact met gecontracteerde aanbieders. Voor niet-gecontracteerde aanbieders zijn budgethouders het aanspreekpunt. Via hen kan de gemeente in contact komen met deze aanbieders om de benodigde informatie uit te vragen.⁸

⁷ Bron: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR674487>.

⁸ In de [Handreiking Dialoog: Inkoop en Aanbesteden Sociaal Domein](#) staat toegelicht hoe gemeenten een uitvraag kunnen organiseren. In het kader van de Mededingingswet is het raadzaam om de uitvraag te anonimiseren waar het bedrijfsgevoelige informatie betreft.

- **Offertes.** In sommige gevallen is het opvragen van offertes bij aanbieders de meest efficiënte wijze om tot een bedrag te komen. Vaak geldt hierbij dat de offerte een totaalbedrag oplevert zonder dit op te splitsen op basis van kostprijs-elementen.

In hoofdstuk 3 staat per kostprijs-element beschreven van welke bronnen van informatie gemeenten gebruik kunnen maken. Omdat per gemeente verschilt welke informatie beschikbaar is vanuit het inkoopproces voor zorg in natura, noemen we dit niet altijd expliciet. Waar wordt verwezen naar offertes of gesprekken met aanbieders, kan gekeken worden of kostprijsinformatie aanwezig is vanuit ZiN.

2.6 Onderscheid tussen beroepsmatig en sociaal netwerk

Veel gemeenten hanteren verschillende pgb-tarieven voor ondersteuning door beroepsmatige ondersteuners en ondersteuning vanuit het sociale netwerk van de pgb-houder. Ondersteuning vanuit het sociale netwerk is vaak niet beroepsmatig van aard en wordt bijvoorbeeld geleverd door naasten en bekenden van de budgethouder. Gemeenten kunnen vanuit hun beleidsvrijheid bepalen welke eisen zij aan ondersteuning stellen op het gebied van deskundigheid en kwaliteit om tot 'beroepsmatige ondersteuning' gerekend te worden. Als een ondersteuner die niet tot het sociale netwerk van een budgethouder behoort niet voldoet aan deze eisen, kan de gemeente het tarief voor het sociale netwerk hanteren. Als een naaste van een budgethouder voldoet aan de eisen die de gemeente stelt aan beroepsmatige ondersteuning, dan is niet evident in welke categorie diegene valt. Gemeenten hebben een zekere mate van beleidsvrijheid in hoe ze hier vanuit hun beleidsinhoudelijke overwegingen mee omgaan. Er zijn grofweg drie opties:

- Het sociale netwerk-tarief hanteren. Veel gemeenten rekenen eerste- en tweedegraads familieleden bijvoorbeeld altijd tot ondersteuner uit het sociale netwerk.
- Het beroepsmatige tarief hanteren.
- Voor een deel van de ondersteuning het beroepsmatige tarief hanteren en voor een ander deel het sociale netwerk-tarief. Dit is bijvoorbeeld van toepassing als een deel van de ondersteuning die een budgethouder van een naaste ontvangt als mantelzorg gezien kan worden, en een deel als beroepsmatige ondersteuning. In dergelijke gevallen legt men in de beschikking vast voor welk deel van de ondersteuning het beroepsmatige tarief geldt en voor welk deel van de ondersteuning (mantelzorg) het sociale netwerk-tarief.

Tekstkader 4. Verwerking van onderscheid tussen typen aanbieders in de beschikking

Verwerking van onderscheid in beschikking

Als gemeenten in hun pgb-tarieven onderscheid maken tussen typen aanbieders en overeenkomsten, moet bij het opstellen van de beschikking duidelijk zijn welk type aanbieder en welk type zorgovereenkomst van toepassing zijn. Gemeenten kunnen (potentiële) budgethouders vragen om dit op te nemen in hun pgb-plan, en het vervolgens na de aanvraag met hen bespreken.

Gemeenten kunnen een verschil in tarief tussen beroepsmatige ondersteuners en ondersteuners uit het sociale netwerk onderbouwen op basis van twee verschillen tussen beroepsmatige ondersteuning en ondersteuning vanuit het sociale netwerk. Ten eerste zijn de vereisten voor beroepsmatige ondersteuners hoger dan voor ondersteuners vanuit het sociale netwerk, bijvoorbeeld op het gebied van opleiding en kwaliteitseisen. Ten tweede zijn, mede hierdoor, bepaalde kostprijs-elementen niet of in mindere mate van toepassing voor ondersteuners uit het sociale netwerk. Dit geldt bijvoorbeeld voor opleidingskosten, overheadkosten en risico-opslag.

Veel gemeenten baseerden tot voorkort hun pgb-tarieven voor ondersteuning uit het sociale netwerk op het minimumloon. Op basis van twee recente uitspraken van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) moeten

de loonkosten voor huishoudelijke hulp en begeleiding vanuit de Wmo echter gebaseerd worden op de hoogste periodiek van de betreffende functie uit de geldende cao, in het geval van deze uitspraak de cao VVT, vermeerderd met vakantietoeslag en de tegenwaarde van de verlofuren.⁹

Formeel hebben deze uitspraken alleen betrekking op deze twee ondersteuningsvormen. Het is op het moment van schrijven van deze handreiking niet met zekerheid te zeggen in hoeverre deze uitspraken ook van toepassing moeten zijn op andere ondersteuningsvormen vanuit de Wmo én de Jeugdwet.¹⁰ De lijn die in deze uitspraken is neergelegd is dat de CRvB heeft overwogen geen toereikende wettelijke basis te zien voor het hanteren van het wettelijk minimumloon als norm voor de hoogte van het pgb-tarief bij huishoudelijke hulp en individuele begeleiding. Het ligt in de lijn der verwachting dat deze lijn, waarbij in plaats daarvan wordt aangesloten bij de toepasselijke cao, ook zal gelden voor andere ondersteuningsvormen uit de Wmo.

Hoewel de betreffende uitspraken van de CRvB zich beperken tot huishoudelijke hulp en individuele begeleiding uit de Wmo, ligt het in de rede dat de lijn die de CRvB hanteert ook opgaat voor andere voorzieningen in de Wmo, en mogelijk ook de Jeugdwet. Om te waarborgen dat de tarieven die gemeenten opstellen aan de hand van deze handreiking toekomstbestendig zijn baseren we in deze handreiking daarom de berekening van het pgb-tarief voor het sociale netwerk van alle voorzieningen uit de Wmo en Jeugdwet op de lijn uit de uitspraken van de CRvB. Dat betekent dat in deze handreiking voor alle ondersteuningsvormen vanuit de Wmo en de Jeugdwet het pgb-tarief wordt gebaseerd op het uurloon van de hoogste periodiek van de betreffende functie uit de toepasselijke cao, vakantietoeslag en vakantie-uren. Tarieven voor het sociale netwerk dienen daarom stap voor stap opgebouwd te worden volgens de methode uit Hoofdstuk 3, en kunnen niet afgeleid worden van de ZiN-tarieven.

Het is mogelijk dat voor ondersteuning uit het sociale netwerk nog andere kortprijsselementen van toepassing zijn dan de elementen uit de uitspraken van de CRvB (het uurloon van de hoogste periodiek van de betreffende functie uit de toepasselijke cao, vakantietoeslag en vakantie-uren). Zo krijgen ondersteuners uit het sociale netwerk met een arbeidsovereenkomst te maken met de afdracht van sociale lasten. Andere kostprijsselementen die van toepassing kunnen zijn bij ondersteuning door het sociale netwerk zijn onregelmatigheidstoeslag, reiskosten, onkosten, materiële kosten en overige kosten. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om deze kostprijsselementen mee te nemen bij het berekenen van hun pgb-tarieven voor het sociale netwerk. Om aan te geven dat zij hierin beleidsvrijheid hebben, zijn deze kostprijsselementen blauw gekleurd in de overzichtstabel voor ondersteuning door het sociale netwerk in Bijlage I.

2.7 Onderscheid tussen beroepsmatige aanbieders

Binnen de beroepsmatige ondersteuning kan een onderscheid gemaakt worden tussen drie categorieën aanbieders: instellingen, zzp'ers en beroepsmatige ondersteuners met een arbeidsovereenkomst. Sommige gemeenten hanteren aparte tarieven voor deze categorieën vanuit de gedachte dat de verschillende soorten aanbieders andere kosten maken. In de tabellen in Bijlage I is aangegeven welke kostprijsselementen van toepassing zijn per ondersteuningsvorm voor respectievelijk instellingen en zzp'ers. Vooral binnen de categorie overhead zijn enkele kostprijsselementen minder vaak van toepassing voor zzp'ers dan voor instellingen. Bovendien is het mogelijk dat een kostprijsselement dat voor beide typen aanbieders van toepassing is, voor het ene type hoger uitvalt dan voor het andere. Om tot aparte tarieven te komen, is het daarom raadzaam om het stappenplan voor de tariefbepaling voor zowel zzp'ers als instellingen te doorlopen. Ook binnen de categorie 'instellingen' kan onderscheid gemaakt worden tussen

⁹ Zie [ECLI:NL:CRVB:2023:1580, Centrale Raad van Beroep, 20/3307 WMO15 \(rechtspraak.nl\)](#) en [ECLI:NL:CRVB:2023:1394, Centrale Raad van Beroep, 21/4010 WMO15 \(rechtspraak.nl\)](#).

¹⁰ Het ministerie van VWS en de VNG zijn ervan op de hoogte dat de uitspraken van de CRvB vragen oproepen bij sommige gemeenten, onder meer over het onderscheid tussen zorg en ondersteuning die wordt geleverd door het sociaal netwerk en zorg en ondersteuning die wordt geleverd door beroepsmatige ondersteuners. Het ministerie van VWS verkent daarom op moment van schrijven wat een passend uitgangspunt is voor het bepalen van de hoogte van een pgb-tarief voor het sociale netwerk.

grote, middelgrote en kleine instellingen. Afhankelijk van de grootte van de organisatie moeten zorgaanbieders aan bepaalde verantwoordings-eisen voldoen.¹¹ Deze verantwoordings-eisen hebben vooral gevolgen voor de overheadkosten, omdat ze niet zozeer cliëntgebonden als wel organisatiebrede kosten met zich meebrengen. Als uw gemeente aparte tarieven wil hanteren voor grote, middelgrote en kleine instellingen, hoeft daarom alleen voor het kostprijs-element overhead een apart bedrag berekend te worden. Voor beroepsmatige ondersteuners met een arbeidscontract staat in Bijlage I aangegeven welke kostprijs-elementen (mogelijk) van toepassing zijn. Bij het berekenen van een tarief voor dit type aanbieder kunnen gemeenten gebruik maken van de kostprijsinformatie die zij verzamelen voor instellingen en zzp'ers. Dit staat toegelicht in tekstkader 4.

Tekstkader 5. Tariefbepaling bij arbeidsovereenkomsten

Tariefbepaling bij arbeidsovereenkomsten

Als gemeenten het tarief willen bepalen voor beroepsmatige ondersteuners met een arbeidsovereenkomst, is daarvoor geen apart kostprijsonderzoek nodig. Ze kunnen namelijk de beschikbare kostprijsinformatie van instellingen en zzp'ers gebruiken.

Ze nemen voor de volgende kostprijs-elementen de bedragen over van zzp'ers:

- Uurloon
- Onregelmatigheidstoeslag (indien van toepassing)
- Niet-declarabele uren
- Overige personele kosten

Ze nemen voor de volgende kostprijs-elementen de bedragen over van instellingen:

- Sociale lasten:
 - Werknemersverzekeringen (van toepassing indien de arbeidsovereenkomst vier of meer dagen per week betreft)¹²
 - Algemene verzekeringen

De volgende kostprijs-elementen zijn niet van toepassing:

- Materiële kosten
- Overhead
- Wooncomponent
- Risico-opslag
- Service, verzekeringen en onderhoud

2.8 Onderscheid tussen typen zorgovereenkomsten

Binnen het pgb wordt gewerkt met verschillende typen zorgovereenkomsten, namelijk:

- Zorgovereenkomst met zorginstelling

¹¹ De criteria voor wanneer een organisatie in welke categorie valt en de bijkomende verantwoordings-eisen zijn te vinden op [Zorgaanbieders | Wat moet ik aanleveren en hoe | Jaarverantwoording zorg](#).

¹² Volgens een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep uit maart 2023 (zie [ECLI:NL:CRVB:2023:481, Centrale Raad van Beroep, 22/306 WW \(rechtspraak.nl\)](#)) hebben werknemers die minder dan vier dagen per week werken via de regeling dienstverlening aan huis recht op sociale verzekeringen. Zij hebben momenteel echter geen premieplicht. Dit vergt wetswijziging door het ministerie van SZW. Deze zal ten vroegst per 1 januari 2026 in werking treden. Mogelijk zijn de sociale lasten in de toekomst dus ook van toepassing voor zorgverleners met een arbeidscontract die minder dan vier dagen per week werkzaam zijn voor een budgethouder.

- Overeenkomst van opdracht
- Arbeidsovereenkomst
 - Voor maximaal 3 dagen per week
 - Voor vier of meer dagen per week¹³
- Zorgovereenkomst met partner of familielid¹⁴

Gedeeltelijk hangt het type zorgovereenkomst af van het type aanbieder. Kortweg geldt dat budgethouders met instellingen een zorgovereenkomst met een instelling aangaan en met zzp'ers een overeenkomst van opdracht.¹⁵ Arbeidsovereenkomsten komen zowel voor bij het sociaal netwerk als bij beroepsmatige zorgverleners. Voor het sociale netwerk heeft het type overeenkomst geen invloed op de berekening van het tarief.¹⁶ Voor beroepsmatige zorgaanbieders met een arbeidsovereenkomst kan het tarief bepaald worden aan de hand van informatie over een combinatie van kostprijs-elementen van instellingen en zzp'ers. Dit staat uitgewerkt in Tekstkader 4.¹⁷

2.9 Ruimte voor maatwerk

Iedere budgethouder heeft een eigen ondersteuningsbehoefte. Deze handreiking biedt de mogelijkheid om per ondersteuningsvorm tarieven voor diverse zwaarteniveaus of inhoudelijk uiteenlopende varianten vast te stellen. De insteek is om zo tot standaardtarieven te komen die toereikend zijn in het grote merendeel van de situaties. Het is echter niet mogelijk om met standaardtarieven recht te doen aan *alle* bestaande variatie. Een poging hiertoe zou tot een onwerkbaar complexe tariefstructuur leiden. Daarom blijft in sommige gevallen maatwerk nodig. Veel gemeenten nemen daarom een hardheidsclausule op in hun verordening. Op die manier bestaat de ruimte om af te wijken van de algemene pgb-tarieven als de situatie daarom vraagt. De kostprijs-elementen uit deze handreiking kunnen ook in die gevallen helpen om te komen tot een onderbouwd en toereikend tarief voor de specifieke ondersteuningsbehoefte van de budgethouder. Aangezien het om uitzonderlijke gevallen zal gaan, heeft het mogelijk de voorkeur om aan de hand van offertes tot een totaaltarief te komen in plaats van de hoogte van afzonderlijke elementen te bepalen.

Door een overzicht bij te houden van wanneer en om welke redenen de hardheidsclausule in de praktijk wordt toegepast, kunnen gemeenten een beeld vormen van de situaties waarin hun pgb-tarieven ontoereikend zijn. Deze informatie kunnen zij benutten bij een herziening van de tarieven. Frequent gebruik van de hardheidsclausule kan ook reden zijn voor een tussentijdse aanpassing van een tarief, bijvoorbeeld voor een specifieke ondersteuningsvorm of type aanbieder.

¹³ Mogelijk is het onderscheid tussen arbeidsovereenkomsten voor maximaal 3 dagen per week en arbeidsovereenkomsten voor vier of meer dagen per week in de toekomst niet langer relevant. Zie voetnoot 12.

¹⁴ Bron: [Stap 1: Deelnemende partijen | Budgethouders en vertegenwoordigers | Mijn PGB](#)

¹⁵ Bron: [Welke soort zorgovereenkomst moet ik kiezen? | Mijn PGB](#)

¹⁶ Bron: [Vervolgbericht minimumloon informele pgb-tarieven | VNG](#)

¹⁷ Gemeenten die geen apart tarief opstellen voor deze categorie aanbieders, kunnen voor hen ook het zzp-tarief aanhouden. Omdat hierin ook de kostprijs-elementen overhead en risico-opslag zijn meegenomen, ligt het zzp-tarief mogelijk hoger dan een specifiek tarief voor beroepsmatige zorgaanbieders met een arbeidsovereenkomst.

Symbolische vergoeding en onkostenvergoeding

Als een budgethouder beperkte, vrijwillige ondersteuning krijgt van een naaste bestaat soms de wens om hier een symbolische vergoeding voor te betalen of gemaakte onkosten te vergoeden. Gemeenten hebben de beleidsvrijheid om budgethouders hier vanuit de regeling '[Hulp uit sociaal netwerk](#)' de mogelijkheid toe te bieden. Zij kunnen dan een symbolische vergoeding (tot € 141 per maand) of een onkostenvergoeding uitkeren. Dit verloopt net als bij reguliere pgb-tarieven via de SVB.

Deze vergoedingen vormen geen gelijkwaardig alternatief voor het reguliere pgb-tarief. Alleen als het past bij de situatie en zowel budgethouder als ondersteuner ermee instemmen kan gekozen worden voor een symbolische vergoeding of een onkostenvergoeding.

3 Pgb-tarieven opbouwen aan de hand van kostprijs-elementen

Dit hoofdstuk bevat een stappenplan om de pgb-tarieven op te bouwen aan de hand van kostprijs-elementen. In de bijlage staat voor iedere ondersteuningsvorm aangegeven welke kostprijs-elementen van toepassing zijn. Per ondersteuningsvorm bepaalt u de hoogte van ieder kostprijs-element. Vervolgens voegt u deze samen om tot een pgb-tarief te komen.

Tekstkader 7. Stappenplan tariefbepaling op basis van kostprijs-elementen.

Stappenplan tariefbepaling op basis van kostprijs-elementen

1. Bepaal de personele kosten per uur.
 - a. Stel op basis van kostprijs-elementen vast wat de kosten per gewerkt uur zijn.
 - b. Bepaal hoeveel niet-declarabele uren een aanbieder maakt per declarabel uur.
 - c. Bereken de overige personele kosten per declarabel uur.
 - d. Voeg deze elementen samen tot een bedrag voor de personele kosten per uur.
2. Bepaal de materiële kosten.
3. Bepaal de overheadkosten per declarabel uur.
4. Bereken de overige kosten.
5. Corrigeer voor de gemeentelijke vereisten.
6. Voeg de berekende kostprijs-elementen samen tot een uurtarief.

3.1 Personele kosten

De personele kosten zijn gebaseerd op drie elementen: de kosten per gewerkt uur, het totaal aantal gewerkte uren en overige personele kosten.

U bepaalt de personele kosten voor een ondersteuningsvorm door de kosten per gewerkt uur te vermenigvuldigen met het totaal aantal gewerkte uren en de overige personele kosten hierbij op te tellen. Om tot een uurtarief te komen deelt u het resulterende bedrag door het aantal declarabele uren.

Kosten per uur

De personele kosten per uur bestaan uit de volgende elementen:

- Uurloon
- Vakantietoeslag
- Onregelmatigheidstoeslag
- Eindejaarsuitkering
- Sociale lasten:
 - Loonbelasting
 - Kosten pensioenvoorziening
 - Verzekeringspremies

Bij het bepalen van de personele kosten zijn de volgende cao's relevant:

- Cao GGZ
- Cao Gehandicaptenzorg
- Cao Jeugdzorg
- Cao Sociaal Werk Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening
- Cao Verpleeg-, Verzorgingshuizen, Thuiszorg en Jeugdgezondheidszorg (VVT)

Uurloon

Het uurloon is gebaseerd op de betreffende cao. Dit geldt na recentelijke rechterlijke uitspraken zowel voor beroepsmatige ondersteuning als voor ondersteuning vanuit het sociale netwerk. Voor ondersteuning vanuit het sociale netwerk wordt uitgegaan van de hoogste periodiek van de betreffende functie. Dit is gebaseerd op de uitspraken van de CRvB uit augustus 2023 (zie paragraaf 2.6). In samenspraak met instellingen bepalen gemeenten welke cao's, functies en periodieken van toepassing zijn bij een ondersteuningsvorm. Op deze manier stellen zij een functiemix vast.¹⁸ De functiemix is een combinatie van functies en periodieken die realistisch is voor de uitvoering van het takenpakket dat hoort bij een ondersteuningsvorm. In gesprek met zorgaanbieders kunnen gemeenten per ondersteuningsvorm en iedere eventuele variant een functiemix bepalen. Daarbij dienen zij rekening te houden met afwijkende tarieven voor bijvoorbeeld slaap- en waakdiensten.¹⁹ Omdat het in verband met krapte op de arbeidsmarkt niet altijd mogelijk is om personeel te werven dat binnen de beoogde schalen en periodieken valt, is het raadzaam om hierbij enige marge aan te houden.

Waar instellingen de taken die horen bij een ondersteuningsvorm kunnen verdelen over medewerkers met diverse functies en uit verschillende schalen, hebben zzp'ers deze mogelijkheid niet. Zij moeten alle taken die komen kijken bij een ondersteuningsvorm (kunnen) uitvoeren. Welk uurloon de gemeente aanhoudt voor zzp'ers, hangt deels af van de eisen die de gemeente stelt. Als zzp'ers bijvoorbeeld moeten voldoen aan opleidingseisen die samenvallen met die van een functie uit de cao, kan het uurloon van de betreffende functie worden aangehouden. Indien er geen of minder zware opleidingseisen worden gesteld aan zzp'ers, kan ook het bedrag dat voortkomt uit de functiemix worden gebruikt.

Het uurloon wordt vermeerderd met een percentage van 8 procent voor de vakantietoeslag. Voor zzp'ers en instellingen komt hier bovendien afhankelijk van de cao-afspraken voor de betreffende functie een percentage van 3,75 tot 8,33 procent eindejaarsuitkering bij.

Onregelmatigheidstoeslag

Medewerkers krijgen een toeslag voor uren die zij werken op onregelmatige momenten (bijvoorbeeld avonden, nachten, weekenden en feestdagen). Deze onregelmatigheidstoeslag (ORT) verschilt per cao en bedraagt, afhankelijk van het moment waarop de ondersteuning geleverd wordt, 22 tot 100 procent van het reguliere uurloon. Hoewel onregelmatigheidstoeslag een begrip uit het arbeidsrecht en de cao's is, en de term daarmee niet van toepassing is voor zzp'ers, geldt ook voor hen dat ze voor diensten buiten kantooruren een hoger tarief kunnen rekenen.

Aanbieders geven aan dat voor een deel van de budgethouders geldt dat (vrijwel) alle ondersteuning binnen kantooruren plaatsvindt, waar een ander deel regelmatig ondersteuning buiten kantooruren nodig heeft. Om te zorgen dat die tweede groep voldoende budget heeft om de ondersteuning buiten kantooruren in te kopen, kan voor de ondersteuningsvormen waarvoor dit van toepassing is een hoger tarief inclusief ORT gehanteerd worden. Dit is een voorbeeld van een variant gebaseerd op de zwaarte van de

¹⁸ De functiemix wordt uitgebreider beschreven in de handreiking [Inzicht in tarieven](#) die is opgesteld voor de Jeugdwet.

¹⁹ Voor sommige ondersteuningsvormen zijn aanwezigheidsuren mogelijk relevant. Voor aanwezigheidsuren geldt vanaf 2024 dat ze volledig betaald moeten worden en moeten voldoen aan het minimumuurloon, conform het Arbeidstijdenbesluit.

ondersteuningsbehoefte, zoals besproken in Tekstkader 2. Om tot dit tarief te komen kan in gesprek met zorgaanbieders bepaald worden hoeveel ORT er gemiddeld uitbetaald wordt per declarabel uur voor budgethouders die zorg ontvangen buiten kantooruren. Dit bedrag kan bij het reguliere pgb-tarief voor de ondersteuningsvorm worden opgeteld om tot een pgb-tarief inclusief ORT te komen.

Sociale lasten

De sociale lasten verschillen per type aanbieder. Zo krijgen zzp'ers te maken met hogere verzekeringspremies dan instellingen. Bij een regionaal onderzoek naar de tarieven voor jeugdhulp in de regio Lekstroom kwam men uit op een totaal opslagpercentage van 29,83 procent voor sociale lasten.²⁰ Een tarievenonderzoek van de regio Alkmaar kwam voor de Jeugdhulp uit op een percentage van 29,33 procent.²¹ Dit geeft een indicatie van de hoogte van de sociale lasten voor instellingen.

Om van een uurloon tot de personele kosten per gewerkt uur te komen, dient men de percentages bij elkaar op te tellen en te vermenigvuldigen met het cao-loon per uur.

Voor zzp'ers bestaan de sociale lasten uit verzekeringen voor arbeidsongeschiktheid en aansprakelijkheid, pensioenopbouw en inkomstenbelasting. Op basis van een fulltime werkweek bedragen deze kosten rond de 105 tot 115 procent van het netto uurloon (exclusief vakantietoeslag en eindejaarsuitkering).²²

Tekstkader 8. Rekenvoorbeeld sociale lasten

Rekenvoorbeeld²³

Een gemeente gaat uit van een cao-loon van € 15,00 voor een ondersteuningsvorm. Om tot een bedrag per gewerkt uur te komen, moeten hier 8 procent vakantietoeslag, 8,33 procent eindejaarsuitkering en 29,83 procent sociale lasten bij worden opgeteld. Onregelmatigheidstoeslag is niet van toepassing.

$$100\% + 8\% + 8,33\% + 29,83\% = 146,16\%$$
$$€ 15,00 \times 1,4616 = € 21,924$$

De kosten per gewerkt uur bedragen dus **€ 21,92**.

Niet-declarabele uren

Niet alle uren die zorgverleners maken zijn declarabel vanuit het pgb. Ook voor tijdsbesteding die niet declarabel is worden echter kosten gemaakt. Daarom moet het uurtarief hoog genoeg zijn om zowel de declarabele als de niet-declarabele uren te dekken.

De volgende activiteiten vallen onder de niet-declarabele uren:

- Vakantie-uren
- Verlof en ziekte
- Opleidingstijd
- Reistijd

²⁰ Bron: [PB221921 Rapportage opbouw tarieven jeugdhulp regio Lekstroom \(houten.nl\)](#)

²¹ Bron: [Bijlage G. van Tarievenonderzoek 2023 Netwerkorganisatie Regio Alkmaar](#)

²² Bron: [Factsheet: Hoe vergelijk je een uurtarief van een zzp-er?](#) van Berenschot.

²³ De cijfers in alle rekenvoorbeelden zijn fictief en geven geen indicatie van de werkelijkheid. Waar in de rekenvoorbeelden tussentijds wordt afgerond om de berekening overzichtelijk te houden, kunt u bij het berekenen van de daadwerkelijke pgb-tarieven beter niet tussentijds afronden.

- Tijd voor cliëntgebonden administratie (waaronder verslaglegging en evaluatie). Hierbij kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan de uitvoering van de Wet zorg en dwang.

Om tot een uurtarief te komen moet bepaald worden hoeveel niet-declarabele uren gemaakt worden ten opzichte van het aantal declarabele uren. Afhankelijk van de beschikbare gegevens kan deze verhouding bepaald worden aan de hand van het totale aantal uren of op basis van percentages. De verhouding tussen declarabele en niet-declarabele uren verschilt per ondersteuningsvorm. Eerder onderzoek kwam uit op een productiviteitspercentage van 60 procent voor individuele begeleiding²⁴ en van 72 procent voor beschermd wonen en dagbesteding.²⁵

Voor het tarief voor ondersteuning vanuit het sociale netwerk moet een gemeente in ieder geval de vakantie-uren meenemen in deze berekening. Het aantal vakantie-uren hangt af van cao-afspraken. De Sociale Verzekeringsbank (SVB) geeft aan dat zorgverleners met een arbeidsovereenkomst recht hebben op 1 uur doorbetaalde vakantie per twaalf gewerkte uren.²⁶ Dit is afgerond 8,33 procent.

De verzuimcijfers zijn per sector beschikbaar via de onderstaande links:

- [Verpleging, verzorging en thuiszorg, Gehandicaptenzorg en Geestelijke gezondheidszorg](#)
- [Jeugdzorg](#)

Instellingen geven aan dat de totale kosten voor opleiding en opleidingstijd 4,5 tot 5 procent van de totale loonsom bedragen. Brancheorganisatie SoloPartners schat in dat de kosten voor zzp'ers rond de 2 procent liggen, aangezien zij scholing en opleiding makkelijker kunnen combineren met werk. Niet voor alle ondersteuningsvormen is opleiding even relevant. Voor hulp in het huishouden is bijvoorbeeld geen of weinig opleiding vereist.

Als ondersteuning bij de budgethouder thuis plaatsvindt, is er naast woon-werkverkeer ook sprake van werk-werkverkeer. De reistijd verschilt sterk per gemeente. In landelijke gebieden zullen de gemiddelde afstanden tussen budgethouders bijvoorbeeld groter zijn. Het is daarom raadzaam om op gemeente- of regioniveau na te gaan wat voor iedere ondersteuningsvorm de gemiddelde reistijd per declarabel uur is. Mogelijk is hierover informatie beschikbaar vanuit zorg in natura. Gemeenten hebben hierin ook een beleidsinhoudelijke afweging te maken. Hoe meer reistijd en reiskosten (zie *overige personele kosten*) gedekt worden vanuit het pgb-tarief, hoe groter de straal waarbinnen aanbieders gezocht kunnen worden en hoe meer keuze budgethouders hebben uit aanbieders. Het is aan de gemeente om te bepalen in hoeverre deze toegenomen keuzevrijheid opweegt tegen de extra kosten. Voor de cliëntgebonden administratietijd is het raadzaam om binnen uw gemeente navraag te doen bij zorgaanbieders, omdat dit samenhangt met de administratieve vereisten van de gemeente.

Tekstkader 9. Rekenvoorbeeld niet-declarabele uren

Rekenvoorbeelden

Uit de eerdere stappen blijkt in een gemeente dat de kosten per gewerkt uur voor een ondersteuningsvorm € 21,92 bedragen. Afhankelijk van de beschikbare gegevens, berekent de gemeente de declarabele uren als volgt:

Voorbeeld 1

De gemeente heeft op basis van lokaal onderzoek bepaald hoeveel tijd ondersteuners per declarabel uur kwijt zijn aan reistijd, administratie en verzuim. Dit komt per declarabel uur

²⁴ Voor bepaalde vormen van individuele begeleiding. Bron: [Reële tarieven Wmo begeleiding en kortdurend verblijf 2024: Gemeenten Midden-Limburg West/MER](#).

²⁵ Bron: [Opbouw tarieven Beschermd Wonen 2022 t.b.v. de gemeenten in de regio IJssel-Vecht](#)

²⁶ Bron: [Arbeidsovereenkomst 4 dagen | PGB | SVB](#)

uit op een gemiddelde reistijd van 13 minuten en een gemiddelde cliëntgebonden administratietijd van 7 minuten voor een ondersteuningsvorm. Om het rekenen te vergemakkelijken, wordt de opleidingstijd verrekend bij de overige personele kosten. Het verzuimpercentage bedraagt 7,9 procent. Voor vakantieuren wordt de 8,33 procent uit de betreffende cao aangehouden. Het percentage niet-declarabele uren per declarabel uur wordt als volgt berekend:

Reistijd: $13/60 \times 100\% = 21,67\%$

Cliëntgebonden administratietijd: $7/60 \times 100\% = 11,67\%$

$8,33\%$ (vakantie-uren) + $7,9\%$ (verzuim) + $21,67\%$ (reistijd) + $11,67\%$ (cliëntgebonden administratie) = $49,57\%$

Per declarabel uur wordt dus **1,4957** uur gewerkt.

De kosten per gewerkt uur moeten daarom met 1,4957 vermenigvuldigd worden om tot het bedrag per declarabel uur te komen. Omdat de kosten per gewerkt uur € 21,92 bedragen, bedragen de kosten per declarabel uur $1,4957 \times € 21,92 = € 32,79$.

Voorbeeld 2

De gemeente heeft in dit voorbeeld geen uitvraag gedaan naar de losse onderdelen, maar in plaats daarvan het gehele productiviteitspercentage uitgevraagd. Dit blijkt op 68 procent te liggen.

67 % declarabele uren

$1/0,67 = 1,4925$

Per declarabel uur wordt dus **1,4925** uur gewerkt.

De kosten per gewerkt uur moeten daarom met 1,4925 vermenigvuldigd worden om tot het bedrag per declarabel uur te komen. Omdat de kosten per gewerkt uur € 21,92 bedragen, bedragen de kosten per declarabel uur $1,4925 \times € 21,92 = € 32,72$.

Overige personele kosten

Naast de bovengenoemde kosten per gewerkt uur zijn ook de volgende kostprijselementen relevant voor de personele kosten:

- Reiskosten
- Onkosten
- Opleidingskosten

De relevante cao's hanteren elk verschillende reiskosten, die vervolgens afhangen van o.a. de reisafstand, het type vervoersmiddel en het type vervoer (woon-werkverkeer of werk-werkverkeer)²⁷. Ook de lokale situatie heeft invloed, want zoals besproken onder *niet-declarabele uren* hebben zorgaanbieders in dunbevolkte gebieden gemiddeld langere reistijden. Ook de beleidsinhoudelijke afweging van de gemeente speelt een rol. Vanwege al deze verschillende variabelen is geen algemene indicatie van de reiskosten per

²⁷ Voor het vaststellen van vervoerstarieven kunt u gebruikmaken van de beleidsregel van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa): [Beleidsregel prestatiebeschrijvingen \(...\)](#)

declarabel uur te geven. Gemeenten kunnen deze achterhalen door bij aanbieders²⁸ uit te vragen welke reiskosten zij gemiddeld vergoeden per declarabel uur.

Onder onkosten vallen bijvoorbeeld kosten voor gebruik van een privételefoon. Andere kosten waaraan gedacht kan worden zijn een thuiswerkvergoeding, maaltijdvoorziening, bijdrage aan de zorgverzekering en contributie aan beroepsverenigingen.

Voor opleiding worden, naast de in paragraaf *niet-declarabele uren* genoemde opleidingstijd, kosten gemaakt. Het gaat dan bijvoorbeeld om de kosten voor externe training. In de huidige cao VVT is een opleidingsbudget ter waarde van 2 procent van de totale loonsom opgenomen. Ook worden kosten gemaakt in het kader van BIG-registratie volledig vergoed. Instellingen geven aan dat de totale kosten voor opleiding en opleidingstijd 4,5 tot 5 procent van de totale loonsom bedragen. Voor zzp'ers ligt dit rond de 2 procent. De opleidingsvereisten, en daarmee ook de kosten voor opleiding, verschillen per ondersteuningsvorm. Voor hulp in het huishouden (Wmo), vervoer (Jeugdwet en Wmo) en persoonlijke verzorging (Wmo) zijn opleidingskosten bijvoorbeeld niet (altijd) van toepassing. Dit staat aangegeven in de tabellen in de bijlage.

Tekstkader 10. Rekenvoorbeeld overige personele kosten

Rekenvoorbeeld

De tot nu toe berekende loonkosten, gecorrigeerd voor niet-declarabele uren, bedragen € 32,78 per declarabel uur. De voorbeeldgemeente heeft uitvraag gedaan bij aanbieders. Daaruit blijkt dat zij daarnaast per declarabel uur de volgende overige personele kosten maken:

- Reiskosten: € 2,11 voor woon-werkverkeer en € 0,87 voor werk-werkverkeer
- Onkosten: € 0,93
- Opleidingskosten en opleidingstijd: 4,5% van de totale loonkosten

Aanbieders hebben één percentage aangedragen voor opleidingskosten en opleidingstijd. Voor het gemak worden de opleidingstijd en opleidingskosten daarom beide meegerekend bij de overige personele kosten.

De overige personele kosten worden als volgt berekend:

$€ 2,11 + € 0,87 + € 0,93 + 4,5 \% \text{ van de totale loonkosten}$

$€ 32,78 = 100\% - 4,5\% = 95,5\% \text{ van de totale loonkosten}$

De totale loonkosten bedragen daarom $€ 32,78 / 0,955 = € 34,32$.

$4,5\% \text{ van } € 34,32 = € 1,54$.

$€ 2,11 + € 0,87 + € 0,93 + € 1,54 = € 5,45$.

De overige personele kosten (inclusief opleidingstijd) bedragen dus **€ 5,45** per declarabel uur.

De totale personele kosten per declarabel uur bedragen $€ 32,78 + € 5,45 = € 38,23$.

²⁸ Vraagt uw gemeente deze gegevens uit bij ZIN-aanbieders? Omdat zij vaak een relatief groot klantenbestand binnen de gemeente hebben, zullen hun reiskosten in het algemeen lager uitvallen dan voor pgb-aanbieders. Daarom kan dit bedrag als ondergrens gehanteerd worden. Afhankelijk van de bestuurlijke afweging kan de gemeente dit naar boven bijstellen.

3.2 Materiële kosten

Materiële kosten

Materiële kosten zijn kosten die gemaakt worden voor de materialen die nodig zijn voor een ondersteuningsvorm. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Benodigde materialen voor bijvoorbeeld persoonlijke verzorging en dagbesteding
- Schoonmaakmiddelen bij hulp in de huishouding
- Materialen voor woningaanpassingen
- Hulpmiddelen en apparatuur

Eerdere ervaring geeft aan dat cliëntgebonden materiële kosten in de praktijk vrijwel niet voorkomen voor de meeste ondersteuningsvormen.²⁹ De zorgaanbieders die we gesproken hebben voor deze handreiking geven echter aan dat zij wel degelijk materiële kosten maken voor veel ondersteuningsvormen. Het gaat dan bijvoorbeeld om onderzoeksmaterialen en behandelingsmaterialen. Daarom is het nuttig om bij lokale aanbieders na te gaan voor welke ondersteuningsvormen zij noemenswaardige materiële kosten maken en hoe hoog deze zijn per declarabel uur.

Voor hulpmiddelen worden in ieder geval materiële kosten gemaakt. Als een gemeente meerdere aanbieders heeft waarbij deze producten in natura kunnen worden afgenomen, kan de kostprijs van het goedkoopste adequate hulpmiddel³⁰ dat in natura wordt aangeboden, worden aangehouden als pgb-tarief. Welke hulpmiddelen adequaat zijn, stemmen gemeenten af met budgethouders op basis van een pakket van eisen. Een pakket van eisen is gebaseerd op de benodigde functionaliteiten, zoals opgesteld door bijvoorbeeld een medisch specialist, en op de wensen en behoeften van de budgethouder.³¹ Op basis van het pakket van eisen bepaalt de gemeente wat het maximumtarief voor een vergelijkbare maatwerkvoorziening in natura zou zijn. Hierbij kan de gemeente uitgaan van de werkelijke kostprijs voor een vergelijkbare maatwerkvoorziening in natura. De werkwijze voor het bepalen van pgb-tarieven voor hulpmiddelen wordt uitgebreider toegelicht in de [Handreiking Inkoop hulpmiddelen](#) van de VNG, waaruit een fragment is opgenomen in Tekstkader 11.

Tekstkader 11. Uit de Handreiking inkoop hulpmiddelen van de VNG

Handreiking inkoop hulpmiddelen

De [Handreiking inkoop hulpmiddelen](#) van de VNG stelt het volgende over het aankoopproces:

“Het college volgt voor cliënten die een hulpmiddel aan willen schaffen met een pgb de procedure zoals omschreven in “hoofdstuk 1: Toegang tot het proces, paragraaf: Levering via een pgb” uit het “convenant maatwerkprocedure toegang”. Het college stemt de hoogte van het tarief voor hulpmiddelen af met de budgethouder, inclusief het pakket van eisen. Het is van belang dat het pakket van eisen op basis van functionaliteiten is opgesteld door bijvoorbeeld een ergotherapeut of medisch specialist, en dat deze rekening houdt met de wensen en behoeften van de cliënt. Het gaat hier om een functioneel pakket van eisen, dus niet over bijvoorbeeld het merk en/of type hulpmiddel. In de toekenningsbeschikking die de budgethouder ontvangt staat duidelijk beschreven hoe het tarief tot stand is gekomen, of dit tarief inclusief verzekering, service, onderhoud en reparatie is, en wat de

²⁹ Bron: [Rekentool tarieven Wmo 2023](#) van de VNG

³⁰ Het [Landelijk normenkader hulpmiddelen](#) definieert een adequaat hulpmiddel als “een hulpmiddel dat aansluit bij de ondersteuningsvraag van de cliënt en gelijktijdig aansluit op een functioneel advies/het pakket van eisen.” (2020, p.3)

³¹ Bron: [Inkoop hulpmiddelen \(vng.nl\)](#).

looptijd (termijn) is voor deze onderdelen. Het college stelt het tarief vast met inachtneming van het maximumtarief van de werkelijke kostprijs voor een vergelijkbare maatwerkvoorziening (op basis van het functionele pakket van eisen) in natura.

Het college kan volgens artikel 2.3.6 lid 5 sub a Wmo 2015 overigens een pgb weigeren “voor zover de kosten van het betrekken van de (...) hulpmiddelen (...) van derden hoger zijn dan de kosten van de maatwerkvoorziening”.

Waar de meeste andere kostprijs-elementen tot een uurtarief leiden, geldt voor deze materiële kosten dat ze vergoed worden in de vorm van een eenmalig bedrag aan het begin van de gebruikperiode van een hulpmiddel of woningaanpassing. Daarmee schaft de budgethouder het product aan. Ook bij de ondersteuningsvorm vervoer (Wmo en Jeugdwet) spelen materiële kosten een rol, bijvoorbeeld voor de aanschaf of huur van voertuigen, onderhoud en brandstofkosten. Vanwege de grote variatie in invullingen kunnen de pgb-tarieven voor vervoer op basis van offertes worden bepaald.

Tekstkader 12. Rekenvoorbeelden materiële kosten

Rekenvoorbeelden

Een inwoner vraagt pgb aan voor de aanschaf van een hulpmiddel. Het type hulpmiddel wordt ook in natura geleverd. De aanschafkosten van het goedkoopste adequate hulpmiddel bedragen voor de gemeente € 5.000 als het hulpmiddel in natura wordt geleverd. De vergoeding vanuit het pgb bedraagt daarom ook **€ 5.000**. Een andere inwoner heeft een hulpmiddel nodig dat (nog) niet in natura wordt geleverd. De gemeente baseert het pgb-tarief voor de aanschaf daarom op offertes. De goedkoopste aanbieder rekent in de offerte aanschafkosten van € 760. De inwoner krijgt daarom **€ 760** aan pgb om het hulpmiddel mee aan te schaffen.

Uit gesprekken met aanbieders blijkt dat voor behandeling GGZ (Jeugdwet) materiële kosten gemaakt worden voor onderzoeks- en behandelmaterialen. Per behandeling bedragen deze kosten gemiddeld € 368. Een behandeling bestaat gemiddeld uit 18,4 declarabele uren. De kosten per declarabel uur bedragen daarmee $\text{€ } 368 / 18,4 \text{ uur} = \text{€ } 20$. Om deze kosten te dekken, wordt dus **€ 20** aan materiële kosten meegenomen in het standaarduurtarief.

Service, verzekeringen en onderhoud³²

Voor hulpmiddelen geldt dat kosten gemaakt worden voor de service, verzekering en onderhoud. Ook voor woningaanpassingen en vervoer kan dit kostprijs-element van toepassing zijn. Deze kosten moeten worden meegenomen bij het bepalen van het pgb-tarief. In de toekenningsbeschikking moet duidelijk beschreven staan of het pgb-tarief inclusief of exclusief service, verzekering en onderhoud is. Het bedrag voor service, verzekering en onderhoud van een hulpmiddel kunnen gemeenten bepalen aan de hand van offertes. Vervolgens heeft de gemeente de keuze om dit gehele bedrag eenmalig uit te keren bij aanschaf of het bedrag uit te spreiden over de gebruiksduur. In het tweede geval kan het totale bedrag voor service, verzekeringen en onderhoud gedeeld worden door de beoogde gebruiksduur van het hulpmiddel. Gemeenten geven aan dat deze optie het voordeel heeft dat budgethouders niet gedurende lange tijd dit bedrag hoeven te reserveren.

³² In dit kostprijs-element zijn alleen de verzekeringen voor materiële middelen (hulpmiddelen, woningaanpassingen, vervoersmiddelen) meegenomen. Overige verzekeringen vallen onder het kostprijs-element sociale lasten (werknemersverzekeringen en verzekeringen voor zzp'ers) en overhead (overige verzekeringskosten).

Rekenvoorbeelden

Een budgethouder in onze voorbeeld gemeente vraagt een pgb aan voor een hulpmiddel. De gemeente bepaalt op basis van enkele offertes dat de kosten voor service, verzekeringen en onderhoud van dit hulpmiddel € 20 per maand bedragen. De beoogde gebruiksduur van het hulpmiddel is vier jaar.

De gemeente kan de budgethouder gedurende de vier jaar maandelijks € 20 uitkeren. Als de gemeente ervoor kiest om het gehele bedrag in één keer uit te keren, is de berekening als volgt:

4 jaar = 4 x 12 maanden = 48 maanden. € 20 x 48 maanden = € 960. Op het moment van aanschaf keert de gemeente daarom € 960 uit aan de budgethouder.

Een andere budgethouder heeft een hulpmiddel nodig met een verwachte gebruiksduur van zeven jaar. Op basis van offertes komt de gemeente op een totaalbedrag voor service, verzekeringen en onderhoud voor deze periode van € 1550. De gemeente kan dit bedrag eenmalig uitkeren bij de aanschaf van het hulpmiddel. Als het de voorkeur heeft om een jaarlijks bedrag te betalen, komt dit neer op

€ 1550 / 7 jaar = € 221,43 per jaar.

Een maandelijkse uitkering zou € 1550 / (7 x 12 maanden) = € 1550 / 84 maanden = € 18,45 per maand bedragen.

3.3 Overhead

Overheadkosten zijn de kosten voor indirect personeel, materiële overhead, vastgoed en de overige personele kosten die specifiek gerelateerd zijn aan het zorgproduct.³³ Overheadkosten komen boven op de kosten die zijn uitgewerkt in paragraaf 3.1 en paragraaf 3.2. Waar de kosten uit eerdere paragrafen direct zijn toe te wijzen aan de zorg voor een budgethouder, zijn overheadkosten niet direct aan één budgethouder toe te wijzen. Bij individuele begeleiding valt het uurloon van de begeleider bijvoorbeeld onder de personele kosten, en het uurloon van diens manager en het ondersteunend personeel onder overhead. Bij dagbesteding valt bijvoorbeeld de klei die gebruikt wordt onder de materiële kosten, en de kosten voor de stoelen waar men op zit onder de overhead. Andere voorbeelden van zaken die onder overhead vallen zijn:

- Kosten voor vastgoed gerelateerd aan dit product
- Verzekeringskosten (algemeen, dus niet voor specifieke producten of werknemers)
- Coördinatie
- Administratie (niet cliëntgebonden)
- Afschrijving
- Leidinggevend en ondersteunend personeel
- Kantoorkosten
- ICT

Onder overhead vallen ook de niet tot de budgethouder herleidbare kosten die aanbieders maken om te voldoen aan wettelijke verplichtingen zoals de AVG. De kosten voor vastgoed zijn sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden. De prijzen van vastgoed verschillen immers sterk per regio en gemeente. Daarom

³³ Bron: [Rekentool tarieven Wmo 2023](#) van de VNG

is lokaal onderzoek nodig om de hoogte van deze component van overhead te bepalen. Voor de overige componenten van overhead kunnen landelijke cijfers een gedegen indicatie geven. Voor instellingen bevat de [Rekentool tarieven Wmo 2023](#) van de VNG overheadpercentages gebaseerd op een benchmark uit 2022 voor verschillende ondersteuningsvormen van de Wmo.³⁴ Aanbieders geven aan dat voor de Jeugdwet vergelijkbare overheadkosten van toepassing zijn. Voor zzp'ers in de zorg bedragen de overheadkosten ongeveer 15 tot 17 procent van het netto uurloon (exclusief vakantietoeslag).³⁵

Een alternatieve manier om het overheadpercentage te berekenen is door bij aanbieders uit te vragen welke kosten zij maken voor overhead voor een specifieke ondersteuningsvorm. Deze kosten deelt u vervolgens door het totaal aantal declarabele uren die de aanbieder levert van de ondersteuningsvorm. Deze werkwijze maakt het mogelijk om de hoogte van de losse kostprijselementen die deel uitmaken van de overhead te bepalen.

Tekstkader 14. Rekenvoorbeeld overheadkosten

Rekenvoorbeeld

De voorbeeldgemeente wil voor een ondersteuningsvorm tarieven voor instellingen bepalen. De overige kostencomponenten tellen op tot een totaalbedrag van € 56,75 per declarabel uur. De ondersteuningsvorm valt onder de cao GHZ. Uit de cijfers van de rekentool van de VNG komt een overheadpercentage van $10,5\% + 1,0\% + 5,4\% + 2,7\% = 19,6\%$ van de totale kosten voor overheadpersoneel, inhuur/uitbesteding van overheadtaken, materiële overheadkosten en overige personele kosten. Uit een uitvraag bij aanbieders blijkt dat hun vastgoedkosten gemiddeld € 3,44 per declarabel uur.

Voor instellingen worden de overheadkosten als volgt berekend:

De reeds bekende kosten zijn $€ 56,75 + € 3,44 = € 60,19$.
 $€ 60,19 = 100\% - 19,6\% = 80,4\%$ van de totale kosten
 $€ 60,19 / 0,804 = € 74,86$.

Het **totale standaard uurtarief** inclusief overheadkosten bedraagt dus **€ 74,86** voor instellingen.

3.4 Overige kosten

Wooncomponent

Voor enkele ondersteuningsvormen speelt een wooncomponent een rol. Voor (varianten van)³⁶ beschermd wonen en kortdurend verblijf geldt dat er, naast de kosten voor de benodigde ondersteuning, ook kosten gemaakt worden voor het wonen. Hierbij gaat het om kosten voor gezamenlijk wonen en collectieve ruimten en om algemene woonkosten. De Wlz kent een toeslag voor wooninitiatieven van waaruit kosten voor gezamenlijk wonen en collectieve ruimten betaald kunnen worden. Deze toeslag bedraagt in 2023 € 5.007 per jaar.³⁷ Hoewel deze Wlz-toeslag niet geldt voor de Jeugdwet en de Wmo, kunnen gemeenten voor deze wetten overwegen een soortgelijke toeslag te hanteren in het pgb-tarief.

³⁴ De overheadpercentages staan per cao weergegeven onder het kopje 'Overheadkosten'.

³⁵ Bron: [WG_VZ \(berenschot.nl\)](#).

³⁶ Varianten van beschermd wonen zijn begeleid wonen, beschermd thuis en collectieve zorg.

³⁷ Bron: [Staatscourant 2022, 32461](#).

Budgethouders kunnen bovendien te maken krijgen met aanvullende algemene woonkosten, zoals bijvoorbeeld voor huur, schoonmaak en boodschappen. Voor kinderen en jongeren geldt daarbij dat zij vaak nog geen of minder recht hebben op uitkeringen en huurtoeslag. Bij zorg in natura betalen gemeenten vaak mee aan deze woonkosten, waarbij budgethouders een hogere eigen bijdrage betalen. Om te zorgen dat deze kosten ook vanuit het pgb gedekt kunnen worden, kunnen gemeenten de uitgaven die voor zorg in natura worden gedaan voor een ondersteuningsvorm als basis nemen voor het pgb-tarief.

Voor langdurige woonvormen (beschermd wonen en de varianten daarvan) is het raadzaam om voor het kostprijsselement wooncomponent in plaats van een bedrag per uur een bedrag per jaar of per maand te berekenen.

Overige kosten

Door middel van gesprekken met aanbieders stelt de gemeente vast of er nog overige relevante kosten gemaakt worden. In haar beleid kan de gemeente vervolgens bepalen of en in hoeverre deze kosten gedekt moeten worden vanuit het pgb-tarief.³⁸

Risico-opslag

Om de continuïteit van de zorg te waarborgen is een risico-opslag nodig. Daarmee kunnen zorgaanbieders de risico's die inherent zijn aan de bedrijfsvoering opvangen. Landelijk zijn percentages van 2 tot 3 procent gangbaar als opslag voor innovatie/risico.³⁹ Afhankelijk van de hoogte van de risico-opslag kan ook innovatie hieruit bekostigd worden. Daarom is het te onderbouwen om voor ondersteuningsvormen waarbij minder sprake is van innovatie een risico-opslag aan de onderkant van deze bandbreedte te hanteren en vice versa. U vermeerderd het uurtarief dat u aan de hand van de overige kostprijsselementen hebt berekend met het gekozen percentage risico-opslag.

Tekstkader 15. Rekenvoorbeeld risico-opslag

Rekenvoorbeeld

Een gemeente komt voor een bepaalde ondersteuningsvorm uit op een standaard uurtarief voor zzp'ers van € 46,68 per uur voor toevoeging van de risico-opslag. Er wordt een risico-opslagpercentage van 2,5 procent gehanteerd. Het uurtarief inclusief risico-opslag wordt als volgt berekend:

$$\begin{aligned} &(100\% + 2,5\%) \times € 46,68 = \\ &102,5\% \times € 46,68 = \\ &1,025 \times € 46,68 = \mathbf{€ 47,85} \end{aligned}$$

3.5 Gemeentelijke vereisten

De vereisten die gemeenten stellen aan aanbieders hebben gevolgen voor de kosten. Gemeenten hanteren bijvoorbeeld vereisten op de volgende gebieden:

- Verduurzaming
- Kwaliteitseisen en verantwoording

Gedeeltelijk zullen deze vereisten naar voren komen binnen de verschillende kostprijsselementen. Zo leiden gemeentelijke kwaliteits- en verantwoordingseisen tot meer administratie op cliëntniveau en op organisatieniveau. Verduurzaming kan bijvoorbeeld leiden tot hogere kosten voor vastgoed. Waar echter

³⁸ Medische handelingen die gericht zijn op de persoonlijke gezondheidskundige verzorging van de mens zijn vrijgesteld van btw. Daarom hoeft men bij het berekenen van de uurtarieven voor dit type ondersteuning geen rekening te houden met btw. Bron: [Vrijstelling in de gezondheidszorg \(belastingdienst.nl\)](#).

³⁹ Bron: [Opbouw tarieven Wmo dagbesteding/begeleiding | Tendernet](#).

gebruik wordt gemaakt van algemene of landelijke cijfers om de hoogte van een kostprijsselement te bepalen, is het zaak om te corrigeren voor gemeentelijke vereisten. Als uw gemeente eisen stelt die niet algemeen gebruikelijk zijn, moet het bedrag naar boven bijgesteld worden om de bijkomende kosten te dekken.

Tekstkader 16. Overgang van Jeugdwet naar Wmo

Overgang van Jeugdwet naar Wmo

Omdat de pgb-tarieven voor ondersteuningsvormen vanuit de Jeugdwet vaak hoger liggen dan de pgb-tarieven voor ondersteuningsvormen vanuit de Wmo, krijgen budgethouders die meerderjarig worden vaak te maken met een verlaging van het beschikbare budget. Bovendien is vanuit de Wmo niet altijd dezelfde zorg en ondersteuning aan de orde als vanuit de Jeugdwet. Hierdoor kunnen budgethouders die meerderjarig worden niet altijd dezelfde zorg in blijven kopen. Gemeenten kunnen deze overgang op drie manieren vergemakkelijken⁴⁰:

- Door budgethouders tijdig te informeren over de veranderingen die zij kunnen verwachten zodat zij de tijd hebben om zich voor te bereiden op de overgang.
- Door de tarieven voor de Wmo en de Jeugdwet gelijk te trekken voor de ondersteuningsvormen die zowel onder de Jeugdwet als de Wmo voorkomen, waardoor hiervoor dezelfde tarieven gelden.
- Door een overgangstermijn te hanteren, waarin het verschil tussen de tarieven vanuit de Jeugdwet en de tarieven vanuit de Wmo stapsgewijs wordt doorgevoerd.

3.6 Berekening uurtarief

De laatste stap is het berekenen van het tarief aan de hand van de losse kostprijsselementen. Daarbij gelden de volgende aandachtspunten:

- **Tijdseenheid:** Voor sommige ondersteuningsvormen is het gangbaar om te werken met tarieven per dagdeel of etmaal in plaats van met uurtarieven. In die gevallen volgt u dezelfde stappen en kijkt u per kostprijsselement welke kosten per etmaal gemaakt worden voor de betreffende ondersteuningsvorm.
- **Groepsmaat:** Een deel van de ondersteuningsvormen wordt aangeboden in groepsvorm. In dat geval kan het individuele pgb-tarief worden vastgesteld door de totale kosten per tijdseenheid te delen door het gemiddelde aantal deelnemers.

Tekstkader 17. Rekenvoorbeeld uurtarief

Rekenvoorbeeld

Een gemeente wil het pgb-tarief voor zzp'ers bepalen voor een ondersteuningsvorm. Op basis van een uitvraag onder zzp'ers heeft de gemeente bedragen en percentages verzameld per kostprijsselement. In het rekenvoorbeeld zijn **fictieve bedragen** gebruikt die geen indicatie geven van de werkelijkheid. De berekening van het uurtarief ziet er als volgt uit:

⁴⁰ Bron: https://vng.nl/sites/default/files/publicaties/2019/print-handreiking-pgb_20190313.pdf.

Kostprijs-element	Berekening	Bedrag
Uurloon	€ 15,00 + (0,08 x € 15,00) + (0,0833 x € 15,00)=	€ 17,45
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cao-loon (voorbeeld) ▪ Vakantietoelage (8% cao-loon) ▪ Eindejaarsuitkering (8,33% cao-loon) 	€ 15,00 + € 1,20 + € 1,25	
Onregelmatigheidstoelage		€ 0,96
<i>Voorbeeld: 22 procent van uurloon voor een kwart van de gewerkte uren.</i>	0,22 x 0,25 x € 17,45	
Sociale lasten	1,132 x € 13,91	€ 15,75
<i>Voorbeeld: uit uitvraag blijkt Netto uurloon: € 13,92 Sociale lasten: 113,2 procent van netto uurloon.</i>		
Niet-declarabele uren		€ 6,03
<i>Voorbeeld: productiviteitspercentage van 85 procent</i>	1/0,85 = 1,1765	
<i>17,65 procent van uurloon + ORT + sociale lasten</i>	0,1765 x (€ 17,45 + € 0,96 + € 15,75) = 0,1765 x € 34,16	
Overige personele kosten	Voorbeeld: Uit uitvraag blijkt	€ 2,13
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reiskosten ▪ Onkosten ▪ Opleidingskosten 	€ 1,08 + € 0,23 + 2 % van de totale loonkosten ⁴¹ = € 1,08 + € 0,23 + € 0,82	
Personele kosten totaal	€ 17,45 + € 0,96 + € 15,75 + € 6,03 + € 2,13	€ 42,32
Materiële kosten (totaal)	Voorbeeld: Uit uitvraag blijkt	€ 1,13
Overheadkosten (totaal)	0,16 x € 13,91	€ 2,23
<i>Uit uitvraag blijkt: 16 procent van netto uurloon (€ 13,91)</i>		
Wooncomponent	N.v.t.	€ 0,00
Overige kosten	Voorbeeld: Uit uitvraag blijkt	€ 0,63
Risico-opslag	0,02 x (€ 42,32 + € 1,13 + € 2,23 + € 0,63) = 0,02 x € 46,31	€ 0,93
<i>2 procent van alle andere kosten</i>		
Overige kosten totaal	€ 0,00 + € 0,63 + € 0,93	€ 1,56
Pgb-tarief	€ 42,32 + € 1,13 + € 2,40 + € 1,56	€ 47,41

⁴¹ Zie tekstkader 10 voor een voorbeeld van een uitgebreidere berekening van de opleidingskosten.

De gemeente komt in dit **fictieve** rekenvoorbeeld uit op een standaardtarief van **€ 47,41** per uur voor zzp'ers.

4 Pgb-tarieven afleiden van ZiN-tarieven

De ondersteuningsvormen die budgethouders met hun pgb kunnen afnemen, zijn ook beschikbaar in natura. Omdat de ondersteuningsvormen overeenkomen, kiezen veel gemeenten ervoor om de tarieven voor zorg in natura als basis te nemen voor het bepalen van de pgb-tarieven voor beroepsmatige aanbieders. Dit kan door de pgb-tarieven eenvoudigweg gelijk te trekken met de tarieven voor zorg in natura. Het is echter mogelijk dat de kostprijs-elementen voor ondersteuning in natura anders uitvallen dan voor ondersteuning vanuit een pgb. Aan de hand van het volgende stappenplan leidt u pgb-tarieven af van de tarieven voor ondersteuning in natura.

Tekstkader 18. Stappenplan tariefbepaling als afgeleide van ZiN-tarieven.

Stappenplan tariefbepaling als afgeleide van ZiN-tarieven

1. Begin met toereikende, goed onderbouwde, inspanningsgerichte ZiN-tarieven.
2. Bepaal welke kostprijs-elementen anders zijn voor pgb dan voor zorg in natura.
3. Kwantificeer de verschillen.
4. Bereken het pgb-tarief.

4.1 Inspanningsgerichte, toereikende en onderbouwde ZiN-tarieven

Om als basis voor de berekening van de pgb-tarieven te dienen, moeten de ZiN-tarieven in een gemeente aan enkele voorwaarden voldoen:

- Onderbouwd aan de hand van kostprijsonderzoek. Hierin moeten de kostprijs-elementen die relevant zijn voor de ondersteuningsvorm zijn meegenomen.
- Inspanningsgerichte financiering: een bedrag per tijdseenheid in plaats van bijvoorbeeld lumpsumfinanciering of financiering gebaseerd op gemiddelden, zoals bij resultaatgericht beschikken.

Verder is het niet raadzaam om de pgb-tarieven af te leiden van de ZiN-tarieven als er signalen zijn dat de ZiN-tarieven ontoereikend zijn. Zo voorkomt u dat problemen met de ZiN-tarieven terugkomen bij het pgb. In plaats daarvan kunt u de tarieven opbouwen aan de hand van kostprijs-elementen zoals beschreven in hoofdstuk 3.

4.2 Bepaal verschillen in kostprijs-elementen

Om te bepalen hoe het tarief voor pgb verschilt van het tarief voor zorg in natura, moet u bekijken welke verschillen er bestaan. Zorgaanbieders geven aan dat de kosten voor pgb-zorg niet inherent verschillen van kosten voor zorg in natura. Daarom zijn er geen standaard kostprijs-elementen aan te wijzen die verschillen. Als uw gemeente andere eisen stelt aan aanbieders in natura dan aan aanbieders via pgb heeft dit waarschijnlijk gevolgen voor de (hoogte van) kostprijs-elementen. Ook als de ZiN-tarieven zijn bepaald op basis van prijsafspraken met aanbieders (en niet aan de hand van kostprijs-elementen) is het mogelijk dat de kostprijzen voor pgb anders uitvallen. Een andere mogelijkheid is dat de manier waarop aanbieders zorg leveren (bijvoorbeeld thuis in plaats van op locatie) dusdanig afwijkt dat het tot relevante verschillen leidt.

In Tekstkader 19 staan enkele voorbeelden van relevante verschillen. Voor een gebalanceerde berekening dienen zowel de verschillen die mogelijk leiden tot hogere kosten voor ZiN dan voor pgb als de verschillen die mogelijk leiden tot lagere kosten voor ZiN dan voor pgb in kaart te worden gebracht.

Tekstkader 19. Voorbeelden van verschillen tussen ZiN en pgb.

Verschillen tussen ZiN en pgb: enkele voorbeelden

- Een gemeente vereist van aanbieders die zorg in natura leveren vanuit de raamovereenkomst dat zij een specifiek **ICT-systeem** gebruiken. Dit vereist een investering in het aanschaffen en onderhouden van het betreffende systeem. Omdat aanbieders die vanuit het pgb werken deze kosten niet hoeven te maken, verlaagt de gemeente de ZiN-tarieven met een percentage om tot pgb-tarieven te komen.
- Sommige gemeenten stellen **kwaliteitseisen** aan aanbieders die zorg in natura leveren die ze niet stellen aan aanbieders die vanuit een pgb werken. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om bepaalde keurmerken.
- Veel gemeenten kiezen ervoor om raamovereenkomsten alleen aan te gaan met (grotere) instellingen. Als zzp'ers zorg in natura willen leveren, moeten zij zich aansluiten bij een collectief. Dit brengt **overheadkosten** met zich mee die zzp'ers die vanuit een pgb werken niet maken.

4.3 Kwantificering van de verschillen

Nadat duidelijk is welke kostprijselementen anders uitvallen voor ZiN dan voor pgb, kwantificeert u deze verschillen om tot een pgb-tarief te komen. Voor het kwantificeren van de verschillen kunt u de toelichting per kostprijselement uit hoofdstuk 3 gebruiken. In het onderstaande tekstkader is de kwantificering voor de voorbeelden uit Tekstkader 19 uitgewerkt. Bepaal voor ieder relevant kostprijselement het verschil per declarabel uur.

Tekstkader 20. Kwantificering van verschillen tussen ZiN en pgb.

Kwantificering van de voorbeelden uit Tekstkader 19

- Om de hoogte van de afslag te bepalen, moeten eerst de kosten van het vereiste systeem in kaart gebracht worden. Omdat de aanbieders die met pgb werken ook gebruik maken van een **ICT-systeem**, trekt u de kosten van een alternatief systeem hiervan af. Vervolgens deelt u het bedrag door het totale aantal uur declarabele zorg. Het resulterende bedrag trekt u af van het ZiN-tarief om tot een pgb-uurtarief te komen. Om het afslagpercentage te betalen deelt u de kosten van het vereiste systeem minus de kosten voor een alternatief systeem door de totale kosten van de organisatie.

Rekenvoorbeeld⁴²

De gemeente hanteert voor een ondersteuningsvorm een ZiN-uurtarief van € 36,00. Een zzp'er levert in de gemeente gemiddeld 730 declarabele uren zorg per jaar.⁴³ Het

⁴² De cijfers in alle rekenvoorbeelden zijn fictief en geven geen indicatie van de werkelijkheid. Waar in de rekenvoorbeelden tussentijds wordt afgerond om de berekening overzichtelijk te houden, kunt u bij het berekenen van de daadwerkelijke pgb-tarieven beter niet tussentijds afronden.

⁴³ In dit rekenvoorbeeld houdt de gemeente het gemiddeld aantal uren aan dat een zzp'er levert in de gemeente. Gemeenten hebben hier enige beleidsvrijheid en kunnen bijvoorbeeld ook het maximale aantal declarabele uren dat een zzp'er kan leveren aanhouden. Dit levert een lager afslagpercentage op.

systeem dat de gemeente vereist, kost de zzp'er € 1500 per jaar. Een alternatief ICT-systeem kost op jaarbasis minimaal € 900.

$$€ 1500 - € 900 = € 600$$

Het verschil in ICT-kosten bedraagt daarmee € 600 per jaar.

Per declarabel uur is dit € 600 / 730 uur = € 0,82.

Het pgb-tarief per uur kan daarmee € 0,82 lager zijn dan het ZiN-tarief.

$$€ 36,00 - € 0,82 = € 35,18.$$

Het afslagpercentage bedraagt $€ 0,82 / € 36,00 \times 100\% = 2,28\%$.

- Het afslagpercentage kan bepaald worden door de kosten die gemaakt worden om aan de **vereisten** te voldoen (bijvoorbeeld vereiste administratie en opleidingen of de kosten voor certificatie door een certificatie-instituut) te delen door de gemiddelde totale kosten van een aanbieder.
- Omdat ook instellingen pgb-zorg leveren, kunnen niet alle pgb-tarieven verlaagd worden op basis van **de lagere overheadkosten voor zzp'ers**. Wel is het een mogelijkheid om een apart pgb-tarief te hanteren voor zzp'ers. Dit wordt besproken in paragraaf 2.7. Dit tarief berekent u door het verschil in overheadkosten te delen door het aantal uren declarabele zorg, en het resulterende bedrag af te trekken van het uurtarief voor ZiN.

4.4 Berekening pgb-tarief

Zodra u de verschillen tussen zorg in natura en pgb hebt gekwantificeerd, kunt u het pgb-tarief berekenen. U neemt het ZiN-tarief voor de ondersteuningsvorm. Hier kunt u vervolgens de gekwantificeerde bedragen per kostprijselement van aftrekken (als het bedrag bij een kostprijselement voor ZiN hoger is dan voor pgb) of bij optellen (als het bedrag bij een kostprijselement voor pgb hoger is). Dit levert een onderbouwd pgb-tarief per uur op.

Tekstkader 21. Rekenvoorbeeld afgeleid pgb-tarief.

Rekenvoorbeeld

Een gemeente ziet dat een bepaalde ondersteuningsvorm vanuit het pgb standaard bij de budgethouder thuis wordt aangeboden, terwijl de zorg in natura voor de helft op locatie plaatsvindt. Daarom valt het kostprijselement **vastgoed voor dit product** hoger uit voor de ZiN-tarieven. Het gehanteerde ZiN-tarief is € 64,55 per uur. Uit de berekening van de gemeente blijkt dat het kostprijselement vastgoed hiervan € 3,40 per uur bedraagt. Het feit dat alle ondersteuning vanuit het pgb bij budgethouders thuis plaatsvindt, betekent dat de kostprijselementen **niet-declarabele uren** en **reiskosten** juist hoger uitvallen voor pgb. De gemeente berekent aan de hand van de instructies in hoofdstuk 3 dat het verschil per uur € **1,44** bedraagt voor niet-declarabele uren en € **0,85** voor de reiskosten. Het pgb-tarief wordt als volgt berekend:

$$€ 64,55 \text{ (ZiN-tarief)} - € 3,40 \text{ (besparing op vastgoed)} + € 1,44 \text{ (meer niet-declarabele uren)} + € 0,85 \text{ (hogere reiskosten)} = € \mathbf{63,44}$$

5 Indexatie

De tarieven voor zorg en ondersteuning zijn onderhevig aan inflatie. Om ervoor te zorgen dat budgethouders in staat blijven om kwalitatief goede ondersteuning in te kopen, kan het noodzakelijk zijn om de pgb-tarieven te corrigeren voor inflatie. Deze inflatiecorrectie wordt indexatie genoemd.

Tekstkader 22. Stappenplan indexatie

Stappenplan indexatie

1. Bepaal op basis van welke indexatiecijfers geïndexeerd wordt.
2. Maak desgewenst onderscheid tussen het tariefdeel dat bestaat uit diensten en het deel dat bestaat uit producten.
3. Verhoog elk tariefdeel op basis van het bijbehorende indexatiecijfer.
4. Tel de verhoogde tariefdelen bij elkaar op om tot nieuwe standaardtarieven te komen.
5. Voer de geïndexeerde tarieven door in beschikkingen.

5.1 Indexatiecijfers bepalen

Allereerst moet bepaald worden op basis van welke cijfers geïndexeerd wordt. Er zijn verschillende indexcijfers beschikbaar die kunnen worden toegepast. Omdat arbeidskosten zich vaak anders ontwikkelen dan productkosten, is het nuttig om te werken met twee verschillende indexcijfers. Voor de arbeidskosten kan gewerkt worden met de [Overheidsbijdrage in de Arbeidskosten \(OVA\)](#). Deze index wordt opgesteld door het Centraal Planbureau (CPB). Voor productkosten kan indexatie gebaseerd worden op de [Prijnsindexcijfer particuliere consumptie \(PPC\)](#) van het CPB en de [Consumentenprijsindex \(CPI\)](#) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Door in de verordening vast te leggen met welke indexatiecijfers gewerkt wordt, scheidt de gemeente duidelijkheid over haar werkwijze.

Tekstkader 23. Rekenvoorbeeld bepaling indexatiecijfers

Rekenvoorbeeld

De voorbeeldgemeente werkt met de OVA en de PPC. In 2023 bedraagt de OVA 4,74% en de PPC 4,87%.⁴⁴

5.2 Tariefdelen van diensten en producten onderscheiden

De verschillende indexatiecijfers worden elk toegepast op een deel van het tarief. Om te bepalen op welk deel van het tarief de OVA wordt toegepast en op welk deel de PPC of CPI, moet ingeschat worden voor welk deel het tarief uit respectievelijk arbeidskosten en productkosten bestaat. De meest precieze methode is om bij het in kaart brengen van de kostprijselementen per ondersteuningsvorm te bepalen welk deel van de kostprijs voortkomt uit arbeid gerelateerde kostprijselementen (loon, ORT, en sociale lasten vermenigvuldigd met niet-declarabele uren; personele overheadkosten). Dit deel indexeert u vervolgens aan de hand van de OVA. Het overige deel van het tarief indexeert u aan de hand van de PPC of de CPI.

⁴⁴ Bron: [Informatiekaart aanpassing index 2023 - Nederlandse Zorgautoriteit \(overheid.nl\)](#)

Indien geen inzicht is in de verhouding tussen de arbeid gerelateerde en overige kostprijselementen, kan in plaats daarvan ook gewerkt worden met grovere schattingen. De VNG adviseert om voor zowel de ZiN-tarieven als de pgb-tarieven een verhouding van 90 procent OVA en 10 procent PPC aan te houden.⁴⁵

Tekstkader 24. Rekenvoorbeeld onderscheiding tariefdelen

Rekenvoorbeeld⁴⁶

Op basis van de kostprijselementen houdt de gemeente voor een bepaalde ondersteuningsvorm de verdeling 80%-20% voor de OVA en de PPC. Als het standaard uurtarief € 63,44 bedraagt, wordt

$80\% \times € 63,44 = € 50,75$ aangepast aan de hand van de OVA en

$20\% \times € 63,44 = € 12,69$ aangepast aan de hand van de PPC.

5.3 Tariefdelen verhogen

Nadat bepaald is welk deel van het tarief op basis van welke indexcijfers geïndexeerd wordt, wordt elk deel verhoogd met het percentage dat voortkomt uit de indexcijfers.

Tekstkader 25. Rekenvoorbeeld verhoging tariefdelen

Rekenvoorbeeld

€ 50,75 wordt verhoogd met 4,74% (OVA):

$€ 50,75 \times 1,0474 = € 53,16$

€ 12,69 wordt verhoogd met 4,87% (PPC):

$€ 12,69 \times 1,0487 = € 13,31$

5.4 Tariefdelen optellen

De volgende stap is om de verhoogde tariefdelen bij elkaar op te tellen. Dit levert een bedrag op dat geldt als het nieuwe standaardtarief voor de betreffende ondersteuningsvorm. Dit proces wordt herhaald voor alle tarieven.

⁴⁵ Zie <https://vng.nl/artikelen/hoe-om-te-gaan-met-indexering-kosten-jeugdwet-en-wmo>.

⁴⁶ De bedragen in alle rekenvoorbeelden zijn fictief en geven geen indicatie van de werkelijkheid. Waar in de rekenvoorbeelden tussentijds wordt afgerond om de berekening overzichtelijk te houden, kunt u bij het berekenen van de daadwerkelijke pgb-tarieven beter niet tussentijds afronden.

Rekenvoorbeeld

Het tariefdeel voor diensten bedraagt € 53,16. Het tariefdeel voor producten bedraagt € 13,31. Opgeteld is dit:
€ 53,16 + € 13,31 = € 66,47.

Het geïndexeerde standaardtarief bedraagt dus **€ 66,47** per uur.

5.5 Doorvoeren van indexatie in beschikkingen

De laatste stap is het vertalen van de nieuwe standaardtarieven naar de pgb's voor budgethouders. Als een verleningsbeschikking van een pgb wordt afgegeven voor een periode van een jaar of korter kan men in de regel volstaan met de op dat moment geldende tarieven. Bij het vaststellen van langlopende beschikkingen moet daarentegen rekening worden gehouden met de ontwikkeling van lonen en prijzen. Hiervoor zijn verschillende werkwijzen mogelijk. Het is mogelijk om de bedragen die budgethouders krijgen uitgekeerd per uur ondersteuning automatisch te verhogen naar de nieuwe uurtarieven. Het is ook mogelijk om de bedragen voor lopende beschikkingen pas te verhogen op initiatief van de budgethouder. De uitgekeerde uurtarieven kunnen zodra de budgethouder hierom vraagt verhoogd worden tot maximaal de nieuwe standaardtarieven.

Indexatie van lopende beschikkingen in de praktijk

In de praktijk gaan gemeenten momenteel verschillend om met de indexatie van lopende beschikkingen. Daarbij kwamen we twee werkwijzen tegen:

- De indexatie automatisch toepassen op alle lopende beschikkingen. Budgethouders krijgen voortaan het gewijzigde tarief uitgekeerd.
- De indexatie alleen toepassen op lopende beschikkingen als de budgethouder hierom vraagt.

In het tweede geval pakken gemeenten het informeren van budgethouders over indexatiemogelijkheden op twee verschillende manieren aan:

- Budgethouders bij iedere indexatieronde actief informeren dat indexatie mogelijk is.
- Budgethouders alleen bij ingang van de beschikking informeren over de mogelijkheid tot indexering.

Het verhogen van de bedragen gebeurt over het algemeen niet met terugwerkende kracht. Op de tarieven na blijven de lopende beschikkingen ongewijzigd.

5.6 Wanneer indexeren?

Veel gemeenten houden een frequentie van eenmaal per jaar aan voor de indexatie van de pgb-tarieven. Daarnaast kunnen de volgende situaties aanleiding zijn voor tussentijdse indexatie:

- Cao-ontwikkelingen

- Uitzonderlijk hoge inflatie
- Signalen van budgethouders en aanbieders

Indexatiecijfers als de OVA en de PPC zijn vaak alleen beschikbaar voor het voorgaande kalenderjaar. Als de inflatie (veel) hoger is dan gedurende het voorgaande jaar, betekent dit dat inflatie op basis van de indexcijfers niet leidt tot toereikende tarieven. De kosten van aanbieders zijn dan immers meer gestegen dan waar de indexcijfers voor compenseren. In die gevallen kan het raadzaam zijn om te indexeren op basis van de meest recente indexatiecijfers die beschikbaar zijn. Hoewel deze mogelijk minder goed onderbouwd zijn, sluiten ze beter aan bij de ontwikkelingen dan de (verouderde) cijfers van het voorgaande kalenderjaar.

Bijlage I: Overzichtstabellen met kostprijselementen per ondersteuningsvorm

			Instelling													
			Kostprijselementen													
			Personele kosten								Materiële kosten		Overhead	Overig		
			Uurloon (incl. vakantietoeslag en eju*)	Onregelmatigheids-toeslag	Sociale lasten	Niet-declarabele uren	Reiskosten woon-werk	Reiskosten werk-werk	Onkosten	Opleidingskosten	Materiële kosten	Service, verzekeringen en onderhoud		Wooncomponent	Risico-opslag	Overige kosten
Ondersteuningsvormen	Jeugdwet	Begeleiding (Regulier en specialistisch)	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Red	Green	Red	Green	Yellow
		Groepsbegeleiding (Regulier en specialistisch)	Green	Yellow	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Yellow
		GGZ (Regulier en specialistisch)	Green	Yellow	Green	Green	Red	Yellow	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Yellow
		Wonen en verblijf	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Yellow
	Wmo	Begeleiding	Green	Red	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Yellow	
		Wonen en verblijf	Kortdurend verblijf (logeeropvang)	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow
			Beschermd wonen	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow
		Overig	Hulp bij het huishouden	Green	Red	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Red	Green	Red	Green	Yellow
			Hulpmiddelen	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red
	Woningaanpassingen		Green	Red	Green	Green	Green	Yellow	Red	Green	Yellow	Green	Green	Green	Yellow	
	Beide wetten	Overig	Dagbesteding (Regulier en specialistisch)	Green	Red	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Yellow
			Vervoer	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Green	Red	Green	Yellow
			Persoonlijke verzorging	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Red	Green	Yellow

* Eju: Eindejaarsuitkering

Sociaal netwerk													
	Kostprijsselementen												
	Personele kosten							Materiële kosten	Overhead	Overig			
	Loon (incl. vakantietoelag)	Onregelmatigheids-toelag	Sociale lasten	Niet-declarabele uren: vakantie-uren	Reiskosten	Onkosten	Opleidingskosten			Wooncomponent	Risico-opslag	Overige kosten	
Alle ondersteuningsvormen	Van toepassing	Gemeenten hebben beleidsvrijheid	Gemeenten hebben beleidsvrijheid	Van toepassing	Gemeenten hebben beleidsvrijheid	Gemeenten hebben beleidsvrijheid	Gemeenten hebben beleidsvrijheid	Gemeenten hebben beleidsvrijheid	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Overige kosten

Beroepsmatige zorgverlener met een arbeidsovereenkomst													
	Kostprijsselementen												
	Personele kosten							Materiële kosten	Overhead	Overig			
	Loon (incl. vakantietoelag)	Onregelmatigheids-toelag	Sociale lasten	Niet-declarabele uren	Reiskosten	Onkosten	Opleidingskosten			Wooncomponent	Risico-opslag	Overige kosten	
Alle ondersteuningsvormen	Van toepassing	Soms van toepassing	Van toepassing	Van toepassing	Soms van toepassing	Soms van toepassing	Soms van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Soms van toepassing

De werkwijze voor de berekening van het pgb-tarief voor beroepsmatige zorgverleners met een arbeidsovereenkomst is toegelicht in paragraaf 2.8 van de *Handreiking toereikende tarieven pgb sociaal domein*.

Bijlage II: Lijst met kostprijselementen per ondersteuningsvorm

Jeugdwet

Individuele begeleiding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Overige kosten

Individuele begeleiding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Overige kosten

Individuele begeleiding – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)

- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische individuele begeleiding – instelling

Wel van toepassing:

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische individuele begeleiding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Overige kosten

Groepsbegeleiding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)

- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Groepsbegeleiding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische groepsbegeleiding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Reiskosten
- Materiële kosten

- Overige kosten

Specialistische groepsbegeleiding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Dagbesteding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Dagbesteding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Dagbesteding – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische dagbesteding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Specialistische dagbesteding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Behandeling GGZ – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Behandeling GGZ - zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische behandeling GGZ – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische behandeling GGZ – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Overige kosten

Kortdurend verblijf (logeeropvang) – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Wooncomponent
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Kortdurend verblijf (logeeropvang) - zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Wooncomponent

- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Overige kosten

Kortdurend verblijf (logeeropvang) – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Beschermd wonen – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Wooncomponent
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Beschermd wonen - zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten

- Overhead
- Wooncomponent
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Overige kosten

Specialistische verzorging en wonen – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Wooncomponent
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Persoonlijke verzorging – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Persoonlijke verzorging – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren

- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Persoonlijke verzorging – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Vervoer – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Service, verzekeringen en onderhoud
- Overige kosten

Vervoer – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten

- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Vervoer – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Wmo

Individuele begeleiding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Individuele begeleiding- zpz

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten

- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Individuele begeleiding – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische individuele begeleiding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische individuele begeleiding- zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren

- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Groepsbegeleiding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Groepsbegeleiding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische groepsbegeleiding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten

- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische groepsbegeleiding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Dagbesteding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Dagbesteding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten

- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Dagbesteding – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Specialistische dagbesteding – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Specialistische dagbesteding – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten

- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Kortdurend verblijf (logeeropvang) – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Wooncomponent
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Overige kosten

Kortdurend verblijf (logeeropvang) - zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead
- Wooncomponent
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Overige kosten

Kortdurend verblijf (logeeropvang) – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Onregelmatigheidstoelage
- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Beschermd wonen – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoelage en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoelage
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Wooncomponent
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Beschermd wonen – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoelage en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoelage
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Wooncomponent
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Hulp bij het huishouden – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoelage en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten

- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Hulp bij het huishouden – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Hulp bij het huishouden – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Vervoer – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Opleidingskosten
- Overhead

- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Materiële kosten
- Service, verzekeringen en onderhoud
- Overige kosten

Vervoer – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Vervoer – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Hulpmiddelen – instelling

Wel van toepassing:

- Materiële kosten
- Service, verzekeringen en onderhoud

Persoonlijke verzorging – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag

- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Persoonlijke verzorging – zzp

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Overige kosten

Persoonlijke verzorging – sociaal netwerk

Wel van toepassing:

- Loon (inclusief vakantietoeslag)
- Niet-declarabele uren (tegenwaarde vakantie-uren)

Beleidsvrijheid gemeenten:

- Onregelmatigheidstoeslag
- Sociale lasten
- Reiskosten
- Onkosten
- Materiële kosten
- Overige kosten

Woningaanpassingen – instelling

Wel van toepassing:

- Loon (incl. vakantietoeslag en eindejaarsuitkering)
- Sociale lasten
- Niet-declarabele uren

- Reiskosten
- Materiële kosten
- Overhead
- Risico-opslag

Soms van toepassing:

- Onkosten
- Service, verzekeringen en onderhoud
- Overige kosten